

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз бехирад рӯзгор.

ҲАФТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№ 19 (12295)
12 майи
соли 2021

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

► КАЛОМИ ПЕШВО

Якдигарро дастирий кунед, ба ҳамдигар меҳрубон бошед

Паёми шодбоши Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон ба муносабати иди саиди Фитр

12.05.2021, шаҳри Душанбе

Ҳамватонони гиромӣ!

Ҳамаи шуморо ба муносабати фарорасии иди саиди Фитр табрик гӯфта, ба хонадони ҳар яки шумо саломатӣ, осоишу оромӣ ва файзу баракат орзу менамоям.

Махсусан, кишварони заҳматкарини мо рӯзҳои баҳориро самаранок истифода карда, кишти зироатҳоро сари вакът ба анҷом расониданд ва бовардорам, ки дар кишвар барои ҳосили фаровон заминӣ устувор гузашта шуд. Мардуми мо дар арафа ва рӯзи иди мубораки Фитр ба зиёрати падару модарони ҳуд, аёдати беморону азодорон меванд, дар ҳаққи гузаштагон дуои ҳайр мекунанд, ба ятимону маъюбон ва дигар шахсони ниёзманд кумак мерасонанд. Воеан, додани фитри рӯза, дигар ҳайроту садакат ва анҷом додани амалҳои ҳайру савоб дар ҳаққи ятимону маъюбон ва оилаҳои камбизоату эҳтиёҷманд аз ҷумлаи вазифаҳои инсонӣ ва қарзи имонии ҳар як шахси мӯъмину савобҷӯй мебошад.

Дар ояти шастуми сурои «Тавба»-и Қуръони мачид Ҳудованд мифармояд: «Чуз ин нест, ки садақаҳо барои факирон ва мискинон ва омилони садақат ва онон, ки дилхояшон улфат дода мешавад... ва барои мусофиран аст».

Ҳамдигарро азиз!

Тавре ки то имрӯз ҷандин матроғиба таъқид карда будам, тибқи арзёбии мутахассисону коршинон ва изҳороти созмонҳои бону-фузӣ байналмилай соли 2021 аз

ҳама чихат ва дар навбати аввал, аз лиҳози таъминот бо озукаворӣ дар тамоми сайёра дар таърихи 90 – 100 соли охир яке аз солҳои вазнинтарин ҳоҳад шуд.

Таҳти таъсири тағйирёбии иқлим, ки хусусан, солҳои охир аҳолии сайёра бо мушкилоти зиёд рӯ ба рӯ карда истодааст ва пайомадҳои ногувори он – ҳушксолӣ, камобӣ, инҷунин, пахншавии бемориҳои сироатӣ, аз ҷумла, коронавирус ва афзоиши бесобиқаи бекорӣ дар бисёр кишварҳои дунӣ, аллакай, ҳамаи алломатҳои вазнини сол – болоравии нарху навои махсулоти озука, сӯзишворӣ ва маводи гизӣ аён шуда истодаанд. Дар ҷунин шароит ҳамаи давлатҳои дунё дар фикри ҳалли мушкилоти ҳуд мебошанд. Вобаста ба ин, хотирнишон менамоям, ки ҳамаи мо вазифадорем баробари иҷрои воҷиботи динӣ, ба хотири таҳқими сулху оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдату ҳамдигарфаҳмӣ

ҳар як оила барои тирамоҳу зимистони дарпешистода аз имрӯз сар карда, заҳираи зарурии озукаворӣ ташкил карда шавад. Дар шароити имрӯзӣ ҳаҷон мо набояд ба умединӣ дигарон бошем ва тамоми саъю талашомонро ба он равона созем, ки мардумамон аз лиҳози таъминот бо маводи гизӣ ба танқисиву мухтоҷӣ дучор нагарданд. Барои истеҳсоли махсулоти фаровони кишварӣ ва маводи гизӣ мо тамоми имкониятҳо, аз ҷумла, замин, об, дигар шароиту заҳираҳои зарурӣ ва мухимтар аз ҳама, мардуми заҳматдӯст ва кишварони аслиу соҳибатҷриба дорем.

Ба мо факат зарур аст, ки аз имконияту заҳираҳои доштаамон, анҷана ва таҷрибаву малакаи заминдориву кишваронии аз аҷодамон бамеросмонда самараноку оқилона истифода барем. Махсусан, истифодаи пурсамари заминҳои наздиҳавлигӣ ва президентӣ, ки солҳои вазнини 90 – ум мардумро аз ғуруснагӣ начот дода буданд, имрӯз барои таъмини намудани ҳар як оила, фаровонии бозорҳо ва мұътадил никоҳ доштани нарҳи махсулот бисёр зарур ва ҳатмӣ мебошад.

Дар робита ба ин, зарурати риояи ҳатмии Конуни миллӣ «Дар бораи танзими анҷана ва ҷаҳони маросим», яъне сарфаю сарштакориро ҳангоми баргузории тӯю маърракаҳо тақороран таъқид месозам.

Агар як соли дигар сарфакорӣ кунем, бовардорам, ки манфиати ин амалро ҳар як оила дар мавсими

тирамоҳу зимистони оянда ҳатман эҳсос ҳоҳад кард. Яъне мардуми мо дар фасли сармо ба азияту мухтоҷӣ рӯ ба рӯ намешаванд. Мо набояд ба зоҳирпарастиву намоишкорӣ ва истрофкорӣ, махсусан, истрофион ва дигар махсулоти ҳӯрокворӣ роҳ дихем. Воеан, истрофкории дини мубини ислом низ маҳкум мекунад ва Ҳудованд дар қаломи осмонии ҳуд дар ояти бисту ҳафтуми сурои «Истро» мифармояд: «Ба дурустӣ ки истрофкорон бародарони шайтонҳоянд ва шайтон нисбат ба Парвардигори ҳуд носипос аст».

Ба ҷойи зиёдаравии истрофкорӣ зарур аст, ки имкониятҳои молиявии оилаҳо барои тарбияи фарзандон, ки ояндаи мову шумо мебошанд, фароҳам овардани шароити бехтарӣ зиндагии аҳли ҳонадон, яъне бехтар намудани сатҳу сифати зиндагии оила ва фарзандон, ободии ҳонадон истиқоматӣ ва маҳалли зист равона карда шаванд.

Ҳамчунин, хотирнишон менамоям, ки ҳамаи мо вазифадорем баробари иҷрои воҷиботи динӣ, ба хотири таҳқими сулху оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдату ҳамдигарфаҳмӣ

Бинобар ин, наврасону ҷавонон бояд ҳонанд, соҳиби илму дониш ва қасбу ҳунар шаванд. Ҷавлат ҳоло барои онҳо тамоми шароиту имкониятҳоро мухайё кардааст. Соҳиби дониш ва қасбу ҳунар гардониданд наврасону ҷавонон вазифаӣ падару модарон, фаълон ва умуман, аҳли ҷомеа низ мебошад.

Мо бояд талаботи Қонун «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд»-ро риоз қунем, фарзандони ҳудро ба роҳи рост ҳидоят намоем, онҳоро дар рӯҳияи ватандустӣ, ҳиссии баланди миллий, одобу аҳлоҳи ҳамида, эҳтироми падару модар ва қалонсолон, муюмилаву муюширати хуб ва риояи қонунияти тартибот ба камол расонем. Ҳамчунин, мардуми шарифи кишварро давлат мекунам, ки мисли ҳарвакта муттаҳиду сарҷамӣ бошед ва дар ҳамаи ҳолат, ҳусусан, дар ҳолатҳои вазнин якдигарро дастгирӣ қунед ва ба ҳамдигар ҳалиму меҳруbon бошед.

Махсусан, дар айёме, ки илова ба мушкилоти тағйирёбии иқлим, пахншавии ҳар ғуна бемориҳои сироатӣ ва оқибатҳои саҳту сангини онҳо ба зиндагии мардуми сайёра таҳдиду ҳатарҳои мусоир, дар навбати аввал, терроризму экстремизму, радиқализму динӣ ва ҳуроғот ҳатари ҷиддӣ барои имрӯзу ояндаи Тоҷикистон моро ҳалалдор мекунанд, мо бояд нисбат ба ҳар вақти дигар зираку ҳушӯр бошем.

Вобаста ба ин, як андешаи ҳудро, ки борҳо гуфтаам, такроран таъқид мекунам: терроризму экстремизму, радиқализму динӣ ва ҳуроғот ҳатари ҷиддӣ барои имрӯзу ояндаи Тоҷикистон ва минтақа мебошад.

Аз ин лиҳоз, мардуми мо, алалхусус, ҷавонон бояд аз ҳадафҳои нопоки ҷунин ғурӯҳҳо оғоҳ башанд, ба доми ғиреби шаҳсони ҳангоматалабу обруй байналмилалии Тоҷикистони азизомонро қарзи виҷонибу имонии ҳуд шуморем.

Имсол мо 30 – солагии истиқололи давлатии кишвари маҳбубонро

ҷашн мегирем. Мо имрӯз ифтиҳор мекунем, ки Тоҷикистони азизи мо узви комилҳуқуқи ҷомеаи ҳаҷон аст ва ҳамчун давлати соҳибатҳиёру озод соҳиби маком ва овози бароబар бо дигар ширкатқунандагони муносабатҳои байналхалқӣ мебошад.

Ҳар яки мо бояд шуқрони ин неъмати бебаҳо, яъне истиқололи озодиро ба ҷо оварем, онро ҳамчун гавҳарҳои ҷашн ҳарҷи ҷониши ҳудро ба хотири таҳқими поҳояи давлатдории миллиион равона созем.

Мо вазифадорем, ки сарзамини аҷодамонро обод қунем, рушди давлатамонро таъмин намоем, ба наслҳои оянда як мулки осуда ва давлати неруманди пешрафтиро ба мөрс гузорем. Мо бояд ба масълаҳи таълиму тарбияи наслҳои ояндаози ҳалқамон эътибори аввалиндарача ва ҷиддӣ зоҳир намоем. Зеро давлатро ҷавонони ҳангоматалабу обруй таҷдиди ғарбӣ мекунанд, ҳамдигарро дастгирӣ қунед, ба қадри якдигар расед, нақуқору ҳайроҳ ва саҳоватӣ ҳимматбалаанд бошад.

Инҷунин, ба оилаҳо, ки наздиқону пайвандони онҳо дар натиҷаи мунокшишавӣ задухӯрӣ ҷандӣ ҳудро ба сарҳади давлатӣ байни Тоҷикистон ва Қирғизистон дар ҳудуди шаҳри Исфара руҳҳода ба ҳалокат расиданд, ҳамдадрии амиқ баён карда, ба ҳамаи онҳо аз даргоҳи Ҳудованд сабри ҷамила металадӣ. Ба шаҳсони заҳмишудавӣ осебидаро шифои комил орзу менамоям.

Бори дигар иди саиди Фитрро ба мардуми шарифи Тоҷикистон табрик мегӯям ва ба ҳар ҳонадони кишвар саломатӣ, баҳти иқболи баланд, ҳонаи обод ва муҳимтар аз ҳама, оромиву осоиш орзу мекунам.

Ҳамеши саломату ҳуҷибату бошад, ҳамватонони азиз!

ЭТИРОЗ

ИЗХОРОТИ

кормандони соҳаи маориф ва илми кишвар оид ба маҳкум намудани амали террористон дар мактаби духтаронаи Афғонистон

Асри 21 дар баробари асри илму техника ва расидан ба ҳадафҳои олии инсонӣ буданаш, мутаассифона, асри зиддиятҳои зиёди гурӯҳу равия ва ҷараёнҳои ба ҳам дар рақобат, афзоиш ва густариши амалҳои ғайриинсоние, аз қабили экстремизм, терроризм ва дигар падидаҳои хатарз ва номатлуб ҳам гардидааст.

Бо фаъол гаштани харакату равияҳои динӣ-экстремистӣ ва терористӣ имрӯз сайёраи Замин ба гирдоби оташи хусуматҳо пеҷида истодааст ва ин харакатҳо кишварҳои орому пешрафтаро низ сироят кардан доранд. Аз даст надодани хушҷерӣ ва зирақии сиёсӣ, дуруст тарбия намудани фарзандон, мусоидат ба самаранокии вақти холии қӯдакону наврасон, ба мардум фаҳмонидани ҳодисаҳои нанговари таҳрибкорони гурӯҳҳои динӣ-экстремистию терористӣ вазифаи ҳар як зиёӣ ва маҳсусан, кормандони соҳаи маориф ва илм маҳсуб мёбад.

Ходисай ҳамлаи террористӣ ба мактаби дуҳтарона дар шаҳри Кобули Афғонистон, қатлу куштор ва заҳмӣ шудани дуҳтарон ва дигар шаҳрвандон бори дигар собит соҳт, ки гурӯҳҳои террористию экстремистӣ аслан дину оин ва миллат надошта, ҳадафи аслияшон таҳрибкорию вайронӣ ва ҳаросафкани мебошад. Ин ҳодисай даҳшатбор ва разилона мардуми Тоҷикистонро низ саҳт мутаассир соҳт. Вобаста ба ин, аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Раиси Ҷумҳурии Исломии Афғонистон Ашраф Фани номаи таслият ирсол ва ҳамдардии миллати тоҷик ба ҳар як фарди ин кишвар изҳор гардид. Аҳли илму маорифи тоҷик ин амали гайинсониро бо нафррату адоват махкум менамоянд.

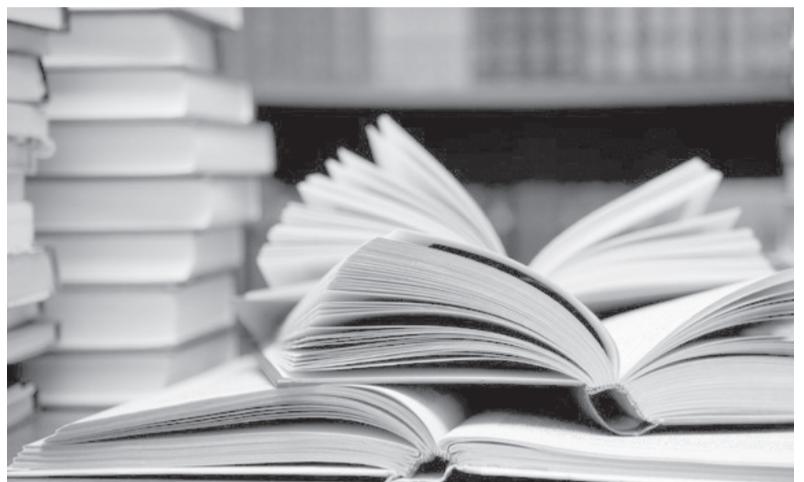
Боиси таассуф аст, ки дар давоми бештар аз 40 сол дар кисматҳои гуногуни кишварҳои осиёии мусулмонӣ ба хотири ноором намудани вазби кишварҳо омода намудани ҷавонони ноогоҳ идома дорад ва фанатҳои манкуртшуда аз номи ислом ва ҷиҳоди бофтаву сохтаи ба мағзи онҳо воридкардашуда дар гӯшаҳои мухталифи дунё ба қатлу горат ва даҳшатафкани машғул мебошанд. Имрӯз ҷеҳраи ҳақикии экстремизми динӣ барои ҳамагон бояд маълум ва ҳадафу мароми онҳо, ки ба ҷуз барҳам задани оромию субот дар кишварҳо нест, барои ҳар як аҳли ҷомеа ва маҳсусан, хонандагону донишҷӯён ва омӯзгорон шинон бошад.

Экстремист шахсест, ки барои ў муқаддасоти миллий, гуманизм, зебой ва маданияту санъат ва хираду дониш арзише надоранд. Омилҳои асосии ба ифратгарӣ майл намудани шахс ҷоҳилий, бедонишӣ, бемаърифатӣ ва тақлидкории ўз аз амалҳои гайриинсонӣ мебошад. Маҳз дар қишварҳое, ки бештарӣ кӯдакони синни мактабии онҳо ба таҳсил фаро гирифта намешаванд ва дар

► РУКНИ МИЛЛӢ

Забондонй мухимтарин фазилати инсон
аст ва донистани забонҳои дигар аз хуб
омӯхтану донистани забони модарӣ ибтидо
мегирад. Дар омӯзишу аз худ кардани фанҳои
таълимий донистани истилоҳот ва равону саҳех
сухан гуфтан накши мухим мебозад. Ҳар қадар
хонанда истилоҳоти зиёдро вобаста ба фанҳои
гуногун азхуд намояд, ҳамон қадар доираи за-
бондонияш васеъ, маҳорати суханвариаш ба-

Эхтироми забон Эхтироми Ватан аст

китоб ҳамдам шуду аз ин ҳазинаи дониш пайваста баҳрабардорӣ кард. Ман дар дарсҳои худ анъанаеро пайгирий менамоям; дар оғози ҳар як дарс байти ё ҳикматеро дар ситоши забони тоҷикий мегӯям (онро бо воситаҳои электронӣ дар лавҳи синӣ инъикос менамоям) ва муҳтасар тавзӯҳ мебахшам. Аз ҳонандагон ҳоҳиш менамоям, ки ин байт ё ҳикматро ба хотир гиранд ё дар дафтарашон ёддошт кунанд. Ин амалро метавон ҳусни оғози дарс номид.

Воситаҳои тақвиятбахши мөхри хонандагон ба забони тоҷикӣ рангину гуногунанд. Махсусан, корҳои беруназсинфию беруназмактабӣ ва маҳфилҳои адабӣ дар омӯзиши забони модарӣ нақши барчаsta доранд.

*Гулнисо РАҲМАТОВА,
омӯзгори мактаби №12-и
ноҳияи Мастчоҳ*

▶ РУНАМОЙ

«Чон дар кафи даст»

Ба ифтихори Рӯзи вини раиси ИНТ, дар оғози маҳфил ба таври фишур-да перомуни эҷодиёти Атс Ҳамдам сухан ронда, зимнан

тарчумахо. Нигоштахой ин китоб хеле муассириу чолиб ва ҳикматборанд ва муҳимтар аз ҳама, ҷангро шадидан маҳкум мекунанду сулху ваҳдатро меситоянд.

гину хотирмон баргузор гашт
Аз чумла, ба ин муносибат
махфили рўнамои китоби
тозанашири адиби номвари
точик Ато Ҳамдам бо номи
«Чон дар кафи даст» созмөн
дода шуд, ки дар он адибони
олимон, рўзноманигорон ва
донишчӯёни макотиби олии
пойтахт ширкат варзиданд.

пойтахт ширкат варзидан.

зикр кард, ки қисме аз осорин
ин адаби пуркор ба мавзӯй
Чанги дуюми чаҳон бахшида
шудааст ва хушбахтона, имсол
ба ифтихори 76-умин солгарди
Рӯзи Фалаба ў ин гуна осорашиб
ро дар китоби алоҳидае - «Ҷон
дар кафи даст» гирд оварда
аст. Китоб хеле пурмуҳтаво
буда, се қисматро фаро ме
гирад: очеркҳо, драмаҳо

Тоҷикистон Элмурод Турсунов суханронӣ карданд.

Дар чамъбости маҳфил адиби маъруф Ато Ҳамдам дар бораи таърихи таҳсияву нашри китоби «Чон дар кафи даст» муҳтасаран ҳарф зада, ба аҳли нишаст барои баҳои баландашон ба ин китоб арзи синес намуд.

*А.ИЛЁСПУР,
«Омӯзгор»*

► КОНФРОНС

Ҳафтаи гузашта дар
тогори Пажӯҳишгоҳи руш-
ди маориф ба номи

Абдураҳмони Ҷомӣ кон-
фронси ҷумҳуриявии ил-
мию амалий таҳти унвони
«Таҳқиқоти педагогӣ: муш-
килот ва дурнамои он дар
замони муосир» баргузор
гардид. Конфронсро дирек-
тори ПРМ, профессор Лутфия
Иматзода ифтитоҳ намуда,
дар бораи масъалаи барра-
сишаванда ва аҳамияти он
дар пешрафти соҳаи маориф
ва беҳтар гардидани сатҳу
сифати таълиму тарбия мух-
тасар ҳарф зад.

Ноиби президенти Ака-
демияи таҳсилоти
Тоҷикистон, академик Ирина
Каримова дар суханронии худ
зикр кард, ки таҳқиқоти илми
педагогӣ ва таълифи рисолаҳои
ilmӣ, ки бевосита ба маориф
музкӯри мактаб даҳл доранд, рисо-
лати асосии аввалиндараваи
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф
ба номи А.Ҷомӣ ба шумор мера-
вад.

-Дар замони Шӯравӣ му-
ассиси мазкур Инситути
тадқиқотии илмҳои педагогии
Тоҷикистон ном дошт, -гӯфт
И.Каримова ва афзуд, ки ҳам
дар он замон ва ҳам дар шаро-
ти қунунӣ таҳқиқоти педагогӣ
дарёфт чустуҷӯи корҳои ил-
ми бунёдӣ, коркарду таҳrir
дар бораи рушду такомули

Баррасии масоили таҳқиқоти педагогӣ

ва пешниҳоди он барои доираи
васеи омӯзгорону устодон ме-
бошад. Корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ
бояд асосноку бунёдӣ бошанд.
Таҳқиқот, чустуҷӯ намудани
роҳҳои нави дидактикаи
педагогӣ, методу шеваҳои суд-
манди таълим ва амсоли инҳо
имрӯз дар соҳаи маориф мухим
ба ҳисоб мераванд. Мутахассис-
она, таҳқиқоти илми солҳои
охир номуқаммал буда, ба та-
лаботи рӯз ҷавобӣ нестанд.
Доктори илмҳои педагогӣ, ака-
демики Академияи таҳсилоти
Тоҷикистон Муҳаммад Лутфул-
лоза дар мавзӯи «Педагогика-
и лими зиндаги фар» суханронӣ
намуда, дар зимн қайд кард,
ки афкори педагогии шоирону
нависандагон ва мутафаккиро-
ни гузаштаи форсу тоҷик сар-
чашмаи мӯттамади тарбияи
ахлоқии инсонҳо ба шумор мера-
вад. Дар эҷодиёти шоирону
нависандагони гузаштаи тоҷик
панду ахлоқ василаи мухими
ба камолоти маънавӣ расидани
инсон дониста шуда, ин омил
дизайни «Авесто» сарчашма мегирад,
ки асоси зиндагии бани башар-
ро дар ин панди ҳакимона:

«гуфтори нек, рафтори нек ва
пиндори нек» таҷассум наму-
дааст. Ҳодими пешвари шӯъбаи
фанҳои ҷомеашиносӣ, сиёсат
ва стратегияи рушди маорифи
ПРМ АТТ, доктори илмҳои
педагогӣ Табаралӣ Зиёзода
дар бораи рушду такомули

аз масоили мураккабии таъ-
лиму тарбия дар муассисаҳои
таълими дур буда, амалан ба
нудрат аҳамияти педагогию
дидактикӣ доранд.

Муаллими қалони кафед-
раи педагогикай махсус ва
таҳсилоти фароғори ҶДОТ ба
номи С.Айнӣ Саттор Қувватов
дар мавзӯи «Мушкилоти таъ-
лими кӯдакони ношуваво ва
роҳҳои ҳалли он» батағфисл
ҳарф зада, қайд кард, ки таъ-
лиму тарбияи кӯдакони но-
шуваво яке аз масъалаҳои
муҳими соҳаи маориф буда, аз

мутахассисони варзида воба-
стагии қалон дорад.

Директори мактаби №1-и
ноҳияи Маҷтоҳ, унвончӯи
ПРМ ба номи А.Ҷомӣ АТТ
О.Шарифова дар мавзӯи

рина Норова дар ҳусуси корҳои
илми анҷомдодаҳуда иттилоъ
дода, афзуд, ки дар донишкада
Шӯрои илми мӯҳакқиқони
ҷавон амал мекунад. Фебрелан
4 нафар дар арафаи ҳимояи
рисолаҳои илмӣ қарор доранд.
Корманди АТТ Ҷ.Ҳакимова
перомуни раванди таълиму
тарбия дар мактабҳои мах-
сус андешаронӣ намуда, аз он
изҳори нигаронӣ кард, ки дар
мактабҳои мазкур мушкилоти
фаровон мавҷуд аст, ки на-
расидани барномаҳои нави
таълими ва китобҳои дарсии
созор ба талаби замони му-
осир аз ҳамин қабил махсуб
меёбад. Ҳодими қалони ПРМ
АТТ Д.Имомназаров таваҷҷуҳи
ҳозиринро ба он масъала ҷалб
намуд, ки норасони мутахассис-
они варзида (омӯзгорни до-
нишманд ва дорои ҷаҳонбии
фароҳ) ба пешрафти таълиму
тарбия, дар маҷмӯъ, соҳаи
маориф монеа эҷод мекунад.
Мавсӯф пешниҳод кард, ки
дар Донишкадаи ҷумҳуриявии
такими иҳтинос ва бозомӯзии
кормандони соҳаи маориф
курсҳои вижана барои омӯзгорони
мактабҳои махсус (ношуваво-
ён, кару гунгҳо...) ташкил
карда шавад. Байд аз анҷоми
маърӯзахо, конфронс дар се-
бахш кори худро идома дод.

Шоодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

► ДАСТОВАРД

Фаъолияти самараҷаҳши илмиу технологӣ

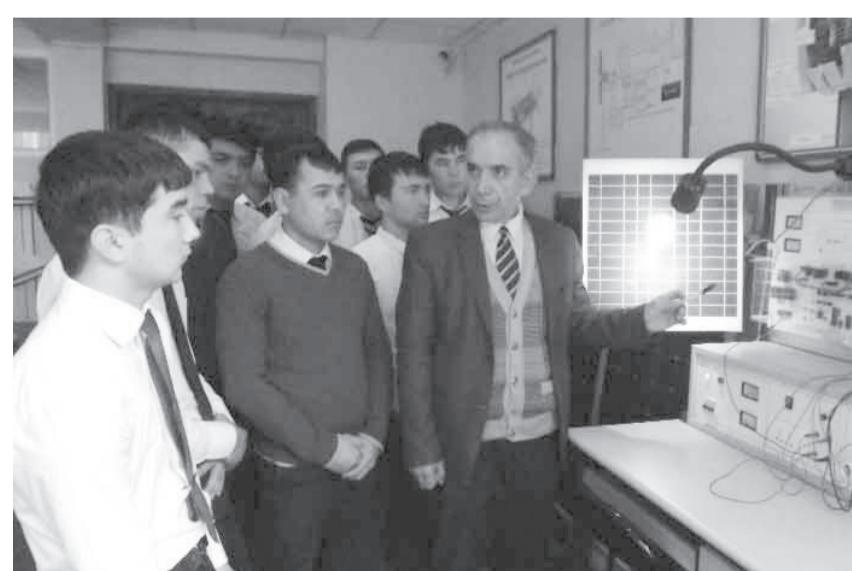
Ба ифтиҳори Бистсолаи
Бомӯзиш ва рушди фанҳои
табииатшиносӣ, даққикӣ ва риёзӣ дар
соҳаи маориф ва 30 – солагии
Истиқололи давлатии Ҷумҳурии
Тоҷикистон дар Донишкадаи по-
литехникии Донишгоҳи техникии
Тоҷикистон ба номи академик
Муҳаммад Осими конфронси илмӣ –
амалии омӯзгорон, мӯҳакқиқони
ҷавон, докторантони PhD, маги-
строн ва донишҷӯён баргузор
гардид.

Директори донишкада, ном-
зади илмҳои техникии Дилафрӯз
Саидӣ аз дастовардҳои илмиу
техникии донишкада ҳарф зада,
зикр намуд, ки дар донишкада
дар самтҳои расидан ба ҳадафҳои
стратегии мамлакат, аз ҷумла, таъ-
мин намудани амнияти озукаворӣ,
саноатикунioni босуръати мамлакат,
самаранок истифодабарии барқ ва
коммуникатсионӣ, гузариш ба
иқтисодӣ раками корҳои ил-
ми тадқиқотӣ иҷро карда мешаванд.
Танҳо дар зарфи 5 соли
охир дар донишкада 23 рисолаи
номзадӣ, 3 рисолаи докторӣ химоя
шудааст, ки 70%-и онҳо ба самти
илмҳои даққикӣ ва техникии равона
шудааст. Дар давоми 4 моҳи соли
ҷорӣ 1 рисолаи докторӣ ва 2 рисо-
лаи номзадӣ химоя карда шудааст.

Сипас, голибони олимпиадаи
ҷумҳуриявӣ барои ба даст овар-
дани «Ҷомӣ Академияи миллии
Ҷумҳурии Тоҷикистон», озмуни
ҷумҳуриявӣ барои дарёftи «Ҷомӣ

раёsatи Донишкадаи сайёҳӣ,
соҳибкорӣ ва хизмат», даври до-
нишкадавии озмуни ҷумҳуриявии
«Илм-furӯғи маърифат», фести-
вали ҷумҳуриявии «Mӯd-2021»
«Az Navrӯz to Navrӯz», олимпи-
адаи байнالхалқии «Электротех-

кунонии босуръати мамлакат,
фаъолияти иқтисодӣ, молиявӣ ва
сайёҳӣ ҳамчун омилҳои рушди
устувори иқтисодӣ», «Нақши
саҳтмон, нақлиёт ва энерге-
тика дар рушди иқтисодӣти
милӣ», «Нақши соҳаи ҳӯрока ва

ника-2021», «Ихтироъкорон» ва
устодоне, ки шогирдонашон дар
афзуннамои дастовардҳои до-
нишкада саҳм гузоштанд, бо Иф-
тиҳонома ва тухфаҳои хотиравӣ
дар ҷониби роҳбарияти донишкада
қадршиносӣ гардиданд.

Дар идомаи кори конфронс
маърӯзахои илми коромӯzon ва
устодони донишкада шунида шуд.

Дар қисмати дуюми кори кон-
фронс дар бахшҳои «Саноати-

кишоварӣ дар таъмини амнияти
озукаворӣ», «Нақши илмҳои
риёзию табииатшиносӣ дар омода
намудани қадроҳи мӯҳандисӣ» ва
«Масъалаҳои мубрами забон ва
улуми ҷомеашиносӣ» беш аз 70
мақолаи устодон, мӯҳакқиқони
ҷавон, докторантони PhD, маги-
строн ва донишҷӯён шунида
шуд.

«Омӯзгор»

► ҶАШНВОРА

Ба ифтиҳори 110 - солагии Қаҳрамони
Тоҷикистон, шоирӣ тавоно, мунодии сулҳу
ваҳдат Мирзо Турсунзода ва Шоирӣ ҳалқии
Тоҷикистон Лоиқ Шералий дар Донишкадаи
политехникии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба
номи академик Муҳаммад Осими конфронси илмӣ –
амалий таҳти унвони «Бузургонро бузургон зинда
медоранд» баргузор гардид.

Муовини директор оид ба илм ва инноват-
сия Усмонҷон Аҳмедов таъқид дошт, ки яке аз

Бузургдошти ду адиби номвар

руҳҳои муҳими соҳибистволӣ ҳифзу нигаҳдошти
арзишҳои милӣ, фарҳангӣ таъмаддуни қишивар вар арҷ
гузоштан ба хизматҳои шоёни гузаштагонамон меш-
авад. Бузургдошти ва таҷлили 110 – солагии шоирӣ тавонои
миллат Мирзо Турсунзода ва 80 – солагии
Лоиқ Шералий бозгӯи гуфтаҳои болоист. Шоирӣ
ширинкалом - Фарзона Мирзо Турсунзодаро «му-
башшири сулҳу дӯстӣ дар ақсои олам» унвон карда,
чанд хотираи давраи наврасиашро аз сӯҳбати устод
нақл намуд.

Мудири кафедраи забонҳои давлатӣ ва
ҷомеашиносӣ Замира Ҷӯраева аз осору рӯзгори ин
бузургони миллат сулҳу дӯстӣ дар ақсои олам

бозгӯи гуфтаҳои болоист. Шоирӣ
ширинкалом - Фарзона Мирзо Турсунзодаро «му-
башшири сулҳу дӯстӣ дар ақсои олам» унвон карда,
чанд хотираи давраи наврасиашро аз сӯҳбати устод
нақл намуд.

Дар вазъияти тантанавӣ ба голибони озмуни
даври донишкадавии «Фурӯғи субҳи доноӣ қитоб
аст» ва «Мавлавиҳонӣ» ифтиҳономаи донишкада
супорида шуд.

Абдуслабур АБДУВАҲҲОБОВ,
рӯзноманигор

ВОКУНИШ

Замонбандин таърих масъалаи муҳим аст

Дар нашрияи «Омӯзгор» (№9, аз 4 марта соли 2021) лоиҳаи замонбандӣ (даврабандӣ)-и таърихи халқи тоҷик аз ҷониби профессорони ДМТ Имом Шарофиддин Зуҳуриддинзода ва Раҳмонали Шарипов чоп шудааст. Муаллифони лоиҳа дидгоҳи донишмандонро аз асрҳои XVI-XVII то охири асри XX мавриди назар қарор дода, як навъ ба концепсияҳои Жан Боден, Адам Смит, Анри Сен-Симон, Г.Ф. Гегел, К. Маркс, Ф. Энгельс, В.И. Ленин, Г.В. Плеханов, А. Грамши, А. Тойнби, В. Дюрант, С. Хантингтон баъдо додаанд.

Дар тӯли таърихи башарият олимон кӯшиш намуданд, ки соҳтори таърихро ҳамчун ҷараёни яклоҳт, ки дорон хусусиятҳо ва қонуниятҳои хос мебошад, омӯзанд, вале ҳамаи дидгоҳҳо вобаста ба даврабандии таърих ба яктарафа омӯхтани раванди таърихӣ сабаб мегаштанд. Масъалаи даврабандии таърих то имрӯз баҳснок аст, интиҳо надорад, зеро ба таври шартӣ роҳандозӣ гаштааст. Ҳамин нуктаро бояд таъкид

ба табъ расида буд. Ҳафтанома дар шумораи 27 декабря соли 2013 мақолаи доктори илмҳои таърих, профессор Н. Хотамов ва корманди Пажӯшишгоҳи рушди маориф М. Шарифовро ба нашр расонид, ки дар онҳо баъзе фаркиятаҳо ҷузъӣ дар даврабандии таърихи халқи тоҷик мушоҳид мешавад.

Даврабандии наве, ки олимони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳодкардан, тоандозае кобили қабул аст. Лоиҳаи пешниҳодшуда ро ҷонидборӣ намуда, дар барбари ин, бальзе ғизру мулоҳизаҳо ва пешниҳоди худро манзури омӯзгорону имтиёзниҳо ғардидаанд.

Авалан, давраи ибтидой ё қадимтарини таърихи халқи тоҷикро муаллифони лоиҳа аз ибтидой пайдоишӣ ҷомеаи инсонӣ то ҳазорсолаи VII то милод марҳилабандӣ кардаанд, аммо

дар қадом асос ҷунин даврабандӣ пешниҳод шудааст, ба таври муշахҳас шарҳу эзоҳ дода нашуудааст. Ҷонки дар ин давра асри санг ҳанӯз идома дошт. Марҳилаҳои неолит, энеолит, ки давоми асри санг аст, аз ин марҳилабандӣ берун монда, ба давраи дигар гузаштааст. Ба андешаи мо, хуб мешуд, ки ду марҳилаи номбаршуудаи асри санг (неолит), ки дар даврабандии пешниҳодшуда дар давраи II, зербанди I таҳти унвони “Зухур ва ташаккули маданиятҳои Ҷайтун (Анав), Ҳисор, Мундигак, Шаҳри Сӯҳта ва Саразм” омадааст, ба давраи I ҳамчун зербанди алоҳида (4) иловагӣ.

Дуюм, давраи ҷорӯми марҳилабандӣ (Замони нав. Таҳаввули халқи тоҷик) аз ибтидой асри XIX то соли 1924-ро дарбар гирифтааст, агар ин даваро аз миёнаи асри XIX то Йиққолоби сотсиалистии Октябр (соли 1917) номем, саҳҳатар мешуд. Инчунин, давраи ҷорӯм, зербанди 3-ро “Халқи тоҷик дар оғози асри XX: ибтидой талош барои зиндагии навин ва эҳёи миллӣ” (солҳои 1900, октябр соли 1917) номидан мӯфиқири (идеология) – и дар ҳамон вакт ҳуқмронбуда; в) аз мавҷудияти (кам ёзид будани) маводи таърихӣ ва г.

Ҳамаи таърихшиносон бар он ақидаанд, ки омӯзиши соҳтори таърихи душвортарин муаммои илмӣ ба шумор меравад. Муайян намудани давраҳои таърих аз омилҳои зайл вобастагӣ дорад: а) аз вақти муайян намудани даврабандӣ; б) аз мағкура (идеология) – и дар ҳамон вакт ҳуқмронбуда; в) аз мавҷудияти (кам ёзид будани) маводи таърихӣ ва г.

Аслан, даврабандии таърих падидан нав нест, аммо бо дарназардошти даврони истиқлолият бояд ба он аз диди нав назар намуд. Масъалаи мазкур соли 2013 дар Пажӯшишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон бо иштироки вазiri маорif, муовини вазir, Президенти ATT, муаррихони машҳур мавриди муҳокима карор гирифта, даврабандии таърихи халқи тоҷик пешниҳод гашта буд. Ин даврабандӣ дар нашрияи “Омӯзгор” (2013, 22 ноябр)

ба табъ расида буд. Ҳафтанома дар шумораи 27 декабря соли 2013 мақолаи доктори илмҳои таърих, профессор Н. Хотамов ва корманди Пажӯшишгоҳи рушди маориф М. Шарифовро ба нашр расонид, ки дар онҳо баъзе фаркиятаҳо ҷузъӣ дар даврабандии таърихи халқи тоҷик мушоҳид мешавад.

Н. РАҲИМОВ,
профессор,
Ш. ШАРИПОВ,
дотсентони ДДХ ба номи
академик Б. Гафуров

Миёни Тоҷикистон ва Афғонистон дар мавзеи Кокул-Ойхонум соҳтмони пул оғоз мегардад.

ИМТИЁЗ

Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқаррар намудан имтиёзҳо барои омӯзгорони ҷавон» (соли 2006) бо мақсади аз байн бурдани норасони кадрҳои омӯзгорӣ ва ҷалби ҷавонон ба соҳаи омӯзгорӣ ба тасвиб расидааст.

Тибқи иттилои масъулини раёсати маорифи вилояти Ҳатлон, дар муассисаҳои таълими ҳудуди вилоят 46 ҳазору 756 нафар омӯзгор ба таълиму тарбияи насли наврас машғул мебошанд. Аз соли 2007 то соли 2021 дар асоси қарори ғардидаанд 2079 нафар омӯзгори ҷавон бо

ҲАТЛОН:

омӯзгорон ба имтиёзҳо таъминанд?

замини наздиҳавлигӣ, 152 нафар бо заминҳои полезӣ ва 603 нафар бо қарзҳои имтиёзниҳо таъмин шудаанд. Дар давоми се моҳи аввали соли 2021 28 нафар омӯзгори ҷавон соҳиби заминҳои наздиҳавлигӣ ва 23 нафар соҳиби қарзҳои имтиёзниҳо ғардидаанд.

Ба иттилои мудири шӯбайи маорифи ноҳияи Ёвон, Исломиддин Нарсов, аз соли 2009 то соли 2020 дар ҳудуди ноҳияи мазкур 81 нафар омӯзгор соҳиби замини наздиҳавлигӣ гаштаанд. Инчунин, ба 46 нафар омӯзгори ҷавон 43 ҳазор сомонӣ қарзи имтиёзниҳо дода шудааст. Дар умум, аз соли 2009 –ум то соли 2020-ум 129 нафар омӯзгори ҷавони ноҳияи Ёвон мавриди ҳудуди ноҳияи мазкур 81 нафар омӯзгор соҳиби замини наздиҳавлигӣ гаштаанд.

Омӯзгори ҷавон аз ноҳияи Кӯшониён Қосим Давлатзода изҳор дошт, ки зимни фаъолияти дар муассисаи таълими №60-и ноҳияи Кӯшониён соли 2015 ба Ҷамоати Заргар ва мақомоти иҷроияи хокимиyaти давлатии ноҳия ариза чун ниёзманди замин пешниҳод кардаам. Файрӯз аз ин, солҳои 2016 ва 2020 ба мақомоти иҷроияи хокимиyaти давлатии вилоят барои ниёз доштанам ба қитъаи замини наздиҳавлигӣ ҳамчун омӯзгори ҷавон ариза ирсол кардам. То ҳол интизорам, ки

бароям замини наздиҳавлигӣ чудо карда мешавад. Имрӯз ин омӯзгори ҷавон бо бародаронаш дар як хона (4 оила иборат аз 18 нафар) зиндагӣ даранд. Омӯзгори ҷавон бо сабаби надоштани манзили зист тӯли ҷонд сол мешавад, ки дар замин ва хонаҳои тағояш иҷоранишин мебошад.

Мудири шӯбайи маорифи ноҳияи Ваҳш Сайфиддин Валиев гуфт, ки ба масъалаи дастгирии омӯзгорони ҷавон дар ноҳия диккатаи маҳсус равона гардидааст. Ба 211 нафар омӯзгори ҷавоне, ки дар дехот бо роҳҳати Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият мекунанд, 10 фоиз иловавалӣ ба музди меҳнат дода шуда, 6 нафар омӯзгори ҷавон аз қарзи имтиёзниҳо (ҳар яке ба андозаи аз 5 то 6 ҳазор сомонӣ) бархӯрдор шудаанд.

Дар ҳамин ҳол, Фотима Шерализода, сокини ноҳияи Кӯшониён мегӯяд, тъёдоде аз омӯзгорон барои бо замини наздиҳавлигӣ

таъмини наздиҳавлигӣ, 152 нафар бо заминҳои полезӣ ва 603 нафар бо қарзҳои имтиёзниҳо таъмин шудаанд. Дар давоми се моҳи аввали соли 2021 28 нафар омӯзгори ҷавон соҳиби заминҳои наздиҳавлигӣ ва 23 нафар соҳиби қарзҳои имтиёзниҳо ғардидаанд.

Омӯзгори ҷавон аз ноҳияи Кӯшониён Қосим Давлатзода изҳор дошт, ки зимни фаъолияти дар муассисаи таълими №60-и ноҳияи Кӯшониён соли 2015 ба Ҷамоати Заргар ва мақомоти иҷроияи хокимиyaти давлатии ноҳия ариза чун ниёзманди замин пешниҳод кардаам. Файрӯз аз ин, солҳои 2016 ва 2020 ба мақомоти иҷроияи хокимиyaти давлатии вилоят барои ниёз доштанам ба қитъаи замини наздиҳавлигӣ ҳамчун омӯзгори ҷавон ариза ирсол кардам. То ҳол интизорам, ки

САЗИЗӢ,
«Омӯзгор»

ДАРС-МАҲФИЛ

Таҳқимбахши дониши ҳонандагон

Яке аз шаклҳои дастрас ва самараноки таҳсилоти иловагӣ аз фанни технологияи иттилоотӣ ташкили маҳфилҳои фанни мешавад. Ин маҳфилҳо шавқу ҳаваси ҳонандагонро ба фанни мазкур бедор мекунанд.

Хаёт ва зиндагӣ дар замони мусори бе истифодаи технологияҳои информатсионӣ ва коммуникатсионӣ маънне надорад, зеро онҳо тамоми ҷабҳаҳои ҳаётро фароғӣ мебошанд. Ҳаёт ҷониши дар таҳсилоти фанни технологияҳои информатсионӣ ва коммуникатсионӣ маънне надорад, зеро онҳо тамоми ҷабҳаҳои ҳаётро фароғӣ мебошанд.

Дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии № 75-и ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе аз фанҳои математика, забонҳои русӣ, забони англӣ, таърих, инҷунии, аз фанни технологияи иттилоотӣ ҳар сари ҷонд ҷаҳонро ба ҳамон ҷонд мебошад.

Дар онҳо на танҳо маводҳои дарсиро меомӯзанд, балки бо тарики машгулиятҳои оян-шавқар мекунанд, ки ин болоҳо ба ҳонандагон нисбат ба фанни номбурда шавқу ҳаваси ҳонандагонро хеле зиёд мекунанд.

Соҷида КОМИЛОВА,
омӯзгори технологияи
иттилоотии мактаби №75,
ноҳияи Фирдавсӣ

► БА ИФТИХОРИ 30 – СОЛАГИИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОЧИКИСТОН

Ситоиши дастовардҳои истиқлол

Ҳамбаста ба Истиқлоли давлатӣ дар кишвар тағијороти кулӣ ба вучуд омад. Гарчанде Истиқлоли давлатӣ то ҷое ба осонӣ ба даст омад, аз ҳалои сиёсӣ истифода намуда, гурӯҳҳои манфиатҳоҳо кишварро гирифтори ҷанги шаҳрвандӣ намуданд. Дар натиҷа мардум сарсону саргардон гаштанд ва мамлакат ба вартаи муҳлиқ қашида шуд.

Дар ҳамин лаҳзаи ҳассос Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимоми давлатро ба даст гирифтанд ва бо талошҳои ҳастагинопазир сулҳу вахдатро дар кишвар барқарор намуданд. Тасвири қаҳрамонию часорат ва ватандӯстии Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар адабиёт ва публисистикай тоҷик таҷассуми воеҳии ҳудро ёфтааст. Китоби нави доктори илмҳои филологӣ, академик Муҳаммадиосуф Имомзода бо номи «Тараннуми садоқат ва муҳабbat» маҳз ба корномаи фидокориҳои Пешвои миллат ва бунёдкориву созандагиҳо дар Тоҷикистон бахшида шудааст.

Китоб аз ҳафт бахш иборат буда, бобҳои он ба ҳамдигар робитай қавии мантиқӣ доранд ва муаллиф ҳамчун публисист раванди созандагиву бунёдкориҳо дар кишварро бо муҳабbatу самимияти хоса тасвир менамояд. **Бахши аввал** «Пешвои миллати тоҷикон» унвон дошта, аз навиштаҳои «Рӯзи Президент – рамзи эҳтиром ва садоқат», «Ҳамнавои ҳалқ», «Асли пирӯзии Пешвои миллат» ва «Давлатдорие, ки принсипҳои асосиа илм, ҳирадсолорӣ ва тақиа бар таҷриба аст» иборат мебошад. Дар ин мақолаҳо муаллиф бо такя бо далелу асоди мұтамад раванди бунёдкориҳо дар кишвар, сулҳу субот ва пешравиҳои ҷашмигирро, ки дар меҳвари ин ҳама Сарвари давлат қарор доранд, тавонистааст, ки ба таври воеҳии боварибахш тасвир намояд. Забони навиштаҳо содаву фаҳмо ва рангин буда, хонандаро водор менамояд, ки ба қадри сулҳу субот бирасад. Муаллиф, аз ҷумла, ҳамчун публисист бо овардани лаҳзаҳои ҷолиб симои Пешвои миллатро чунин тасвир мекунад: «Пешвои миллат аз оғоз ба қавли ҳуд устуворанд. Ба ёд меорем, дар аввалин соатҳо, ки роҳбарии кишварро ба дӯш мегирифтанд, чӣ гуфта буданд: «Ман ба шумо сулҳ меорам». Ба қавл вафо карданд ва бузургтарин неъматро барои ҳамватанонаш ҳадя карданд». Ҳар навиштаи ин бахш ба ҳидматҳои Пешвои миллат дар таъмини сулҳу

ваҳдат бахшида шудааст. Мавсүф ҳидматҳои Пешвои миллатро марҳала ба марҳала дар давраҳои бисёр мушкилу ҳатарзову тақдирсоз бо овардани мисолҳои воеҳӣ нишон додааст. Воеҳан ҳам, ваҳдати миллӣ неъмати бебаҳост ва таҳқими хифзи он вазифаи ҳар як нафари ватандӯст мебошад. Муаллиф бо муҳабbatи беандоза дар ин замина менигорад: «Миллати тоҷик имрӯз нодор нест ва дар киёс бо солҳои пеш аз ҳар лиҳоз фарқ дорад. Ганҷу сарвати мо муҳабbatу ваҳдат аст, ки моро аз он рӯзҳои наҳси миллат берун овардааст ва он ваъдаву қавли Пешвои миллат аст, ки дар Иҷлосияи таърихии Ҳуҷанд садо дода буд. Ин лиҷои муҳабbat ҳамеша ҳамроҳи Пешвои миллат аст. Рӯзҳо, ки миллати мазлум овораву гурезон буд, Эмомалӣ Раҳмон ба ҳалқи ҳуд бо муҳабbatу меҳр гуфта буд, ки як пора ноңро бо ҳам мебинем. Он рӯз ва имрӯз мо ҳама чизро бо ҳам дида истодаем».

Бахши дуюми китоб «Истиқлолияти Ватан» ном дошта, фароғири мақолаҳои «Истиқлолияти Ватан неъмати бебаҳост», «Ҳикмат ва мантиқи ваҳдат», «Дар маърифати ваҳдатоғарӣ» ва «Ном ва ҳувияти миллӣ» мебошад. Ин бахш мантиқан тақвиятбахши қисми аввали китоб буда, М. Имомзода ҳамчун фарди ватандӯсту донишманд мағҳуму таъбири истиқлол ва ваҳдати миллиро шарҳу тавзех мебахшад, инчунин, инъикоси мавзӯоти мазкурро дар адабиёти тоҷик мавриди таҳлил қарор медиҳад. Ин навиштаҳои донишманди соҳибназар пепромуни муҳимиҳияти омӯзиши мутолиаи китобҳои бадей, ки аз озмуни ҷумҳурияни «Фурӯғи субҳи дононӣ»-ро дар бар мегирад. Дар ин навиштаҳои донишманди соҳибназар пепромуни муҳимиҳияти омӯзиши мутолиаи китобҳои бадей, ки аз озмуни ҷумҳурияни «Фурӯғи субҳи дононӣ»-ро дар бар мегирад. Дарвожеъ, омӯзиши мутолиаи инсонро ба камолоти маънавӣ мерасонад ва дар ҷомеа соҳибмаком мегардонад. Ин нуктаро муаллиф дар навиштаи «Ҷавҳари ақлу дониш» бисёр ҳадафмандона таъқид кардааст: «Чои инкор нест, ки мутолиа нафаси ақлу фаросат аст, ки онро фарди китобдӯст бештар эҳсос менамояд. Фарди китобдӯсту китобхон ҳамеша аз атрофиён фарқ дорад. Ситсерон чунин ақида дошт, ки хонаи бекитоб монанди ҷисми бечон аст». Ҳар андешаи муаллиф бо тақиа барои ақида ҳамсаҳои ҷомеаи тоҷикӣ тақвият ёфтааст, ки ба масъалаи ба омӯзиши мутолиа ҷалб намудани насли наврас мусоидат мекунад. Инчунин, мавсүф ба масъалаи умдаи замони мусоир – амнияти иттилооти низ таваҷҷӯхи маҳсус намудааст. Муаллиф ҳамчун муҳаққиқи соҳаи журналистика фазои иттилооти кишварро хӯб дарк менамояд ва баҳарҳои таъмини сулҳу ваҳдат ва ташаккул баҳишдани арзишҳои миллӣ андешаҳои судманд ироа кардааст. «Ҷаҳонишавӣ дар баробари дастовардҳои бузург паҳлӯҳои манғӣ низ дорад, ки мубрамтаринаш тавассути ВАО таъсир ба аҳлок, анъана ва арзишҳои миллии мо мебошад.

Имомзода
Муҳаммадиосуф Сайдали

ТАРАННУМИ САДОҚАТ ВА МУҲАББАТ

ҷомеа, номгузории мавзъҳо бо забони давлатӣ (тоҷикӣ) сухан меронад.

Бахши сеюми китоб «Пайи имл чун шамъ бояд гудоҳт» ном дошта, мақолаҳои «Ҷавҳари имлу дониш», «Гаҳвораи қадроҳи миллӣ» ва «Манфиат ва арзишҳои миллӣ»-ро дар бар мегирад. Дар ин навиштаҳои донишманди соҳибназар пепромуни муҳимиҳияти омӯзиши мутолиаи китобҳои бадей, ки аз озмуни ҷумҳурияни «Фурӯғи субҳи дононӣ»-ро дар бар мегирад. Дарвожеъ, омӯзиши мутолиаи инсонро ба камолоти маънавӣ мерасонад ва дар ҷомеа соҳибмаком мегардонад. Ин нуктаро муаллиф дар навиштаи «Ҷавҳари ақлу дониш» бисёр ҳадафмандона таъқид кардааст: «Чои инкор нест, ки мутолиа нафаси ақлу фаросат аст, ки онро фарди китобдӯст бештар эҳсос менамояд. Фарди китобдӯсту китобхон ҳамеша аз атрофиён фарқ дорад. Ситсерон чунин ақида дошт, ки хонаи бекитоб монанди ҷисми бечон аст». Ҳар андешаи муаллиф бо тақиа барои ақида ҳамсаҳои ҷомеаи тоҷикӣ тақвият ёфтааст, ки ба масъалаи ба омӯзиши мутолиа ҷалб намудани насли наврас мусоидат мекунад. Инчунин, мавсүф ба масъалаи умдаи замони мусоир – амнияти иттилооти низ таваҷҷӯхи маҳсус намудааст. Муаллиф ҳамчун муҳаққиқи соҳаи журналистика фазои иттилооти кишварро хӯб дарк менамояд ва баҳарҳои таъмини сулҳу ваҳдат ва ташаккул баҳишдани арзишҳои миллӣ андешаҳои судманд ироа кардааст. «Ҷаҳонишавӣ дар баробари дастовардҳои бузург паҳлӯҳои манғӣ низ дорад, ки мубрамтаринаш тавассути ВАО таъсир ба аҳлок, анъана ва арзишҳои миллии мо мебошад.

Дар шароити мусоир, ки муборизаву талошҳои геополитики шаклу усуљҳои навро касб кардаанд, расонаҳои ҳар кишвар манфиатҳои миллии ҳамеша худро дифоъ мекунанд.

Бахши чоруми китоб «Миллати созандаву бунёдкор» унвон дошта, мақолаҳои «НОБ-и «Роғун» олами нангӯ номус аст», «Накши Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳқими дипломатияи об» ва «Душанбе – маркази дипломатияи об»-ро фаро гирифтааст. Дар ин мақолаҳо доир ба раванди бунёдкорӣ дар НОБ-и «Роғун», ташабbusҳои байнамиллатии Тоҷикистон дар бораи об, ки дар ин замона дар пойтаҳти ҳамеша азиззамон – шаҳри Душанбе баргузории конфронҳои сатҳи ҷаҳонӣ сурат гирифта буд, сухан меравад. Имрӯз масъалаи ташвишовар дар ҷаҳони мусоир норасони оби ошомиданӣ мебошад. Воеҳан, нишон додани ҳидматҳои Сарвари ҳамеша бар дар ин самт омӯзандаву муҳим аст. «Дипломатияи об дар замони хоси таъриҳӣ дар оянда ба як сиёсати бузург табдил ҳоҳад ёфт. Дар давоми 50 соли охир 150 созишинаи ҳамкорӣ дар соҳаи об дар байни ҳамешаҳои баста шудаанд ва таҷрибаҳо субит намудаанд, ки ин созишиҳо ба фоидаи коранд ва тавсияи ин созишинаҳо бояд гудоҳт» ва рузноманигор Муҳаммадшариғи Рустам бо номи «Мактаб аз гаҳвора оғоз мейбад», ки солҳои гуногун бо академик М. Имомзода анҷом додаанд, ҷой дода шудааст.

Дар бахши ҳафтуми китоб мусохибаҳои профессор Масрур Абдуллоҳозода бо номи «Ҳадаф ташкили давлатӣ милли буд» ва рузноманигор Муҳаммадшариғи Рустам бо номи «Мактаб аз гаҳвора оғоз мейбад», ки солҳои гуногун бо академик М. Имомзода анҷом додаанд, ҷой дода шудааст.

Дар мусохибаи аввал М. Имомзода ҳамчун донишманди фарҳехта масъалаи ташкили давлатӣ миллиро мавриди баррасӣ қарор дода, ба таври омӯзандаву муассир андешаҳои ҳамешаҳои бунёдкориҳо дар Неругоҳи обии барқии «Роғун» асарҳои мондагор офаранд, ки ин нуктаро мавсүф дар мақолаи «НОБ-и «Роғун» олами нангӯ номус аст» басе ҷолиб таъқид кардааст. Ӯ ҳамчун як фарди ҳештанишинос ба ин иншооти аср сафар мекунад, аз кору пайкори соҳтмончиён аз наздик шинос мешавад, қаҳрамонию диловарии онҳоро тасвир мекунад: «Дар ҳақиқат, ин соҳтмони аср аст ва онро афсонаи замон метавон номид. Дидан аз нақҳову дарғот ва дигар минтақаҳои соҳтмон гурӯҳи ҳамсағаронро ба вачд меовард. Дар ин ҷо садоқату муҳабbatу қадроҳи имлу донишманди донишманди ҳамешаҳои бунёдкориҳо дар Неругоҳи обии барқии «Роғун» асарҳои мондагор офаранд, ки ин нуктаро мавсүф дар мақолаи «НОБ-и «Роғун» олами нангӯ номус аст» басе ҷолиб таъқид кардааст. Ӯ ҳамчун як фарди ҳештанишинос ба ин иншооти аср сафар мекунад, аз кору пайкори соҳтмончиён аз наздик шинос мешавад, қаҳрамонию диловарии онҳоро тасвир мекунад: «Дар ҳақиқат, ин соҳтмони аср аст ва онро афсонаи замон метавон номид. Дидан аз нақҳову дарғот ва дигар минтақаҳои соҳтмон гурӯҳи ҳамсағаронро ба вачд меовард. Дар ин ҷо садоқату муҳабbatу қадроҳи имлу донишманди донишманди ҳамешаҳои бунёдкориҳо дар Неругоҳи обии барқии «Роғун» асарҳои мондагор офаранд, ки ин нуктаро мавсүф дар мақолаи «НОБ-и «Роғун» олами нангӯ номус аст» басе ҷолиб таъқид кардааст. Ӯ ҳамчун як фарди ҳештанишинос ба ин иншооти аср сафар мекунад, аз кору пайкори соҳтмончиён аз наздик шинос мешавад, қаҳрамонию диловарии онҳоро тасвир мекунад: «Дар ҳақиқат, ин соҳтмони аср аст ва онро афсонаи замон метавон номид. Дидан аз нақҳову дарғот ва дигар минтақаҳои соҳтмон гурӯҳи ҳамсағаронро ба вачд меовард. Дар ин ҷо садоқату муҳабbatу қадроҳи имлу донишманди донишманди ҳамешаҳои бунёдкориҳо дар Неругоҳи обии барқии «Роғун» асарҳои мондагор офаранд, ки ин нуктаро мавсүф дар мақолаи «НОБ-и «Роғун» олами нангӯ номус аст» басе ҷолиб таъқид кардааст. Ӯ ҳамчун як фарди ҳештанишинос ба ин иншооти аср сафар мекунад, аз кору пайкори соҳтмончиён аз наздик шинос мешавад, қаҳрамонию диловарии онҳоро тасвир мекунад: «Дар ҳақиқат, ин соҳтмони аср аст ва онро афсонаи замон метавон номид. Дидан аз нақҳову дарғот ва дигар минтақаҳои соҳтмон гурӯҳи ҳамсағаронро ба вачд меовард. Дар ин ҷо садоқату муҳабbatу қадроҳи имлу донишманди донишманди ҳамешаҳои бунёдкориҳо дар Неругоҳи обии барқии «Роғун» асарҳои мондагор офаранд, ки ин нуктаро мавсүф дар мақолаи «НОБ-и «Роғун» олами нангӯ номус аст» басе ҷолиб таъқид кардааст. Ӯ ҳамчун як фарди ҳештанишинос ба ин иншооти аср сафар мекунад, аз кору пайкори соҳтмончиён аз наздик шинос мешавад, қаҳрамонию диловарии онҳоро тасвир мекунад: «Дар ҳақиқат, ин соҳтмони аср аст ва онро афсонаи замон метавон номид. Дидан аз нақҳову дарғот ва дигар минтақаҳои соҳтмон гурӯҳи ҳамсағаронро ба вачд меовард. Дар ин ҷо садоқату муҳабbatu қадroҳi имlu донishmandi doniшmandi ҳameshahoi bunedkoriҳo dar Nerugohi obii barқii «Roғun» asarҳoи mondagor ofaранd, kи ин nuktarо mawṣuf dар maқolaи «NOB-и «Roғun» olami nangӯ nomus ast» basе ҷolib tаъқid karдаast. Ӯ ҳamchun yak fardi ҳeshtanшинос ba in inshooti asr safar mekunad, az koru pайkori soҳtmonchiён az nazdik shinoS mешavad, қaҳramoniu dilovarii onҳoro tasvir mекunad: «Dar haқiқat, in soҳtmoni asr ast va onro afsoناi zamон metavon nomid. Diдан az naқhovu darғot va digar minتاқaҳoи soҳtmon gurӯhi ҳamsaғarонro ба vachd meovard. Dar in ҷo sadoқatu muҳabbatu қadroҳi imlu donishmandi doniшmandi ҳameshahoi bunedkoriҳo dar Nerugohi obii barқii «Roғun» asarҳoи mondagor ofaранd, kи in nuktarо mawṣuf dар maқolaи «NOB-и «Roғun» olami nangӯ nomus ast» basе ҷolib tаъқid kardaast. Ӯ ҳamchun yak fardi ҳeshtanshiнос ba in inshooti asr safar mekunad, az koru pайkori soҳtmonchiён az nazdik shinoS mешavad, қaҳramoniu dilovarii onҳoro tasvir mекunad: «Dar haқiқat, in soҳtmoni asr ast va onro afsoناi zamон metavon nomid. Diдан az naқhovu darғot va digar minتاқaҳoи soҳtmon gurӯhi ҳamsaғarонro ба vachd meovard. Dar in ҷo sadoқatu muҳabbatu қadroҳi imlu donishmandi doniشmandi ҳameshahoi bunedkoriҳo dar Nerugohi obii barқii «Roғun» asarҳoи mondagor ofaранd, kи in nuktarо mawṣuf dар maқolaи «NOB-и «Roғun» olami nangӯ nomus ast» basе ҷolib tаъқid kardaast. Ӯ ҳamchun yak fardi ҳeshtanshiнос ba in inshoooti asr safar mekunad, az koru pайkori soҳtmonchiён az nazdik shinoS mешavad, қaҳramoniu dilovarii onҳoro tasvir mекunad: «Dar haқiқat, in soҳtmoni asr ast va onro afsoناi zamон metavon nomid. Diдан az naқhovu darғot va digar minتاқaҳoи soҳtmon gurӯhi ҳamsaғarонro ба vachd meovard. Dar in ҷo sadoқatu muҳabbatu қadroҳi imlu donishmandi doniشmandi ҳameshahoi bunedkoriҳo dar Nerugohi obii barқii «Roғun» asarҳoи mondagor ofaранd, kи in nuktarо mawṣuf dар maқolaи «NOB-и «Roғun» olami nangӯ nomus ast» basе ҷolib tаъқid kardaast. Ӯ ҳamchun yak fardi ҳeshtanshiнос ba in inshoooti asr safar mekunad, az koru pайkori soҳtmonchiён az nazdik shinoS mешavad, қaҳramoniu dil

► ИННОВАЦИЯ

Вусъати омӯзиши илмҳои дақиқ

Қабули «Барномаи рушди илмҳои дақиқ дар Ҷумҳури Тоҷикистон барои солҳои 2005 – 2008» қадами ҷиддӣ дар роҳи омӯзиши илмҳои бунёдӣ гардид ва барои ҷалби бештари наврасону ҷавонон ба омӯзиши фанҳои табиии риёзӣ роҳи васеъ кушод.

Вобаста ба ин, ба пешрафти ҷилм таваҷҷуҳи аввалиндарача зохир карда, барои рушди он заминҳои мусоид фароҳам оварда шуданд ва бо мақсади ҳамоҳангозии фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии қасбӣ ва муассисаҳои илмиву таҳқиқотӣ «Барномаи ҳамгириони илм ва таҳсилоти олии Ҷумҳури Тоҷикистон барои солҳои 2010 – 2015» қабул гардид.

Дар асоси ин санад дар соҳто-

имкониятҳои зарурӣ муҳайё кардаст. Ҳоло қишвари мо дар марҳалаи рушди устувори иҷтимоиу иқтисодӣ ҷарорӣ дарорд. Дар ин марҳала ҳадафиҷору стратегӣ – саноати ҷонуни босуръати қишварро амали месозем. Барои расидан ба ин ҳадаф, пеш аз ҳама, зарур аст, ки робитаи зичу самараҳаҳи илм бо истехсолот таъмин гардида, технологияҳои мусоид, дастоварҳои илму техника ва инноватсиya дар истехсолоти қишвар ба таври васеъ истифода карда шаванд. Зеро фаъолияти самараҳаҳи илмиву технологӣ ва инноватсионӣ шарти зарурӣ таъмин намудани рушди иқтисодиву иҷтимои қишвар ба ҳисоб меравад. Машгул шудан ба фаъолияти инноватсионӣ ва ба вучуд овардани маҳсулоти инноватсионӣ яке аз омилҳои мебошад, ки ба пайванди илм бо истехсолот мусоидат карда метавонад. Натиҷаи ҷонни фаъолият ба вучуд омадани донишҳои нави илмӣ ва амалисозии

ри муассисаҳои таҳсилоти олии қасбӣ ва илмиву таҳқиқотӣ парҳои технологӣ таъсис дода, муҳаккӯону омӯзгорони навовар ба корҳои илмиву истехсолӣ ҷалб карда шуданд. Дар натиҷаи фароҳам овардани шароити зарурӣ дар марказҳои истехсоливу таълимӣ завқи ҷавонон ба иҳтироъкорӣ тавсия пайдо кард. Дар як муддати кӯтоҳ аз ҷониби олимону иҳтироъкорон як қатор навғониҳо ва таҷхизоту воситаҳои техникий ба вучуд оварда шуданд. Дар баробари ин, сатҳи рушди илм, технологияҳо ва суръати пешрафти техникиу технологии қишварҳои рушдётгай дунё барои олимону иҳтироъкорон ва маҳсусан, наврасону ҷавонони моеяд баъд намунаи ибрат ва омӯзиш бошад. Аз ин рӯ, моеяд ба корҳои илмӣ бисёр ҷиддӣ машгул шавем ва аз равандҳои мусоиди илму технологияҳои ҷаҳонӣ қафо намонем. Ҳукумати қишвар маҳз бо дарназардошти таҳоботи замон ва аҳаммияти бузурги илмҳои табии, риёзӣ ва дақиқ дар ҷодаи таъмин намудани пешрафти қишвар «Барномаи рушди нерӯ ва моликияти зехни инсон дар давраи то соли 2020», «Барномаи рушди илмҳои табииатшиносӣ, риёзию техникий барои солҳои 2010 – 2020», «Барномаи давлатии таъмини муассисаҳои таълими илмии ҷумҳурӣ бо кабинетҳои фанӣ, озмоишигҳои мӯсаҳҳозӣ таълимӣ ва илмиву таҳқиқотӣ барои солҳои 2011 – 2015» – ро қабул намуда, барои амалисозии онҳо шароиту

минбаъдаи онҳо дар технологияҳои нав ё маҳсулоти нави тавассути ин технологияҳо истехсолшуда мебошад. Қобили зикр аст, ки тайи солҳои оҳир Ҳукумати Тоҷикистон барои пешрафти фаъолияти инноватсионӣ дар мамлакат, ташаккули низоми самараноки инноватсионӣ, ки ба баланд бардоштани сатҳи технологӣ ва ракобатнокии истехсолот, ба бозори дохиливу ҳориҷӣ баровардани маҳсулоти инноватсионӣ, истехсоли молҳои ивазқунандай воридот, суръатбахшии рушди иҷтимоиу иқтисодӣ ва расидан ба ҳадафҳои стратегии миллӣ мусоидат менамояд, заминҳои ҳукуқӣ ва иқтисодиро фароҳам овардааст. Аз ҷумла, дар Қонуни Ҷумҳури Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти инноватсионӣ», «Стратегияи рушди инноватсионӣ Ҷумҳури Тоҷикистон барои давраи то соли 2020» ва «Барномаи рушди инноватсионӣ Ҷумҳури Тоҷикистон барои солҳои 2011 – 2020» асосҳои ҳукуқии фаъолияти инноватсионӣ муҳайё гардиданӣ.

Боъд гуфт, ки на танҳо омӯзгорон, балки тамоми кормандони соҳаи магорӣ, боъд масъулияти баланд эҳсос намуда, насли наврас ва ҷавононро дар рӯҳияни ҳисси миллӣ, расидан ба қадри арзишҳои миллӣ, таблиғу ташвики фанҳои табии ва риёзӣ тарбият намоянд.

Ноима СОЛИЕВА,
омӯзгори математикаи
мактаби №6, шаҳри Панҷакент

► КУДАКИСТОН

Дар муассисаҳои томактабӣ дар сатҳи зарурӣ роҳандозӣ намудани раванди омӯзиши тарбияи кӯдакон метавонад ба инкишофи дурустӣ шаҳс аз ҳурдӣ асос гузорад. Мутаҳассисон, алалхусус, мураббии муассисаҳои томакта-

дагогии мураббӣ ба инкишофи кӯдакон аз рӯзи аввали ба муассисаи томактабӣ дохил шудани онҳо оғоз меёбад. Дараҷаи инкишоф, такомули кӯдак ва ҷӯнга сифатҳои маънавӣ пайдо намудани ўаз маҳорат ва таҷрибаи мураббии гурӯҳ вобаста мебошад.

кудакон дар натиҷаи муошират бо қалонсолон, бозӣ бо ҳамсолон ва инчунин, дар раванди омӯзиши мунтазам ташаккул мебошад. Ба муррабӣ зарур аст, ки дониши андӯхтаи кӯдаконро ба тартиби муайян дарорад, ба шогирдон дуруст мушоҳид

Инкишофи кӯдак бояд мунаzzам бошад

бири зарур аст, ки вобаста ба ҳусусиятҳои синнусолии кӯдак ва накшай ҳуҷайян машгулиятҳоро бо тарбияти гирифтани мӯҳити атрофро омӯзонад.

Мусаллам аст, ки муассисаҳои томактабӣ ҳамчун зинаи асосии низоми маълумоти муттасил дар татбиқи мақсади мӯҳимтарини чомеа нақши асосӣ мебозанд. Бо дарназардошти пешравиҳои чомеа муассисаҳои томактабӣ фаъолияти тарбияи худроғӣ дода, бояд шакл, омил ва методҳои навтарини қори таълими тарбияро таъмин созанд.

Вазифаи волидон дар оила ва мураббӣён дар кӯдакистон (дар асоси баҳисобигирии конуниятиҳои инкишоф ва вазифаҳои таълиму тарбия дар ҳар як соли ҳаёт) дуруст ба роҳ мондани роҳбарии педагогӣ ба инкишофи кӯдак, ташкили бозӣ, меҳнат, машгулиятҳои таълимию маший мебошад.

Таъсири психологӣ ва пе-

тавре маълум аст, бозӣ намудани ҳодисаҳои табииат ва конуниятиҳои он, дониста гирифтани мӯҳити атрофро омӯзонад.

Мусаллам аст, ки машғулият шакли асосии таълим дар кӯдакистон мебошад. Машғулиятҳои ҷиҳати азҳудкунии донишҳои нисбатан мурракаб ва инчунин, ҳосил кардан маҳорату малака барои ташаккули қобилиятҳо ёрӣ медиҳанд. Аз ин рӯ, бозиҳои дидактикий ва усулҳои омӯзиши он ба таври даркорӣ бо риояи таҷботи педагогӣ, методӣ ва психологияи бояд ба роҳ монда шавад.

Замони нав тақозо дорад, ки дар оила ва ҳамчунин, дар кӯдакистонҳо истифодаи технологияҳои инноватсионӣ роҳандозӣ карда шавад. Ин, албатта, аз салоҳият ва қасбияти омӯзгор вобаста аст. Аксари оилаҳои мусоид ба техника ва технологияҳои компютерӣ таъмин ҳастанд, валие бо онҳо дуруст кор гирифтанд ёд додан зарур аст.

Мадина ИСМОИЛЗОДА,
мудири кӯдакистони
“Ситорача” - №148,
ноҳияи Сино

► РАВЗАНА

Ҳақиқати бадеии воқеияти зиндагӣ

Хар фарде, ки қалам ба даст гирифта, Ҳазму саъӣ ва талоши ба риштаи тасвир кашидани пораи зиндагӣ ё ҳодисаэро дорад, бояд танҳо ба орзу ҳавас конеъ нагардида, ба ранҷу заҳмати бардавоми токатфарсои тавонҳои омода бошад ва нақуву амиқ дарк кунад, ки бори масъулияти замон ва инсонҳоро бар дӯш гирифтааст.

Имомназари Ҳолназар бо ҳамин умедину орзу китоби нави насрини худро, ки «Ёди модар» унвонгузорӣ шудааст, пешниҳоди хонандай закиу нуктасанҷ ва саҳтири намунааст. Ин китоб аз ҳикояҳои воқеӣ тарқиб ёфта, дар онҳо ҳодисаҳои гуногуни зиндагӣ, ки дар меҳварашон одамони қасбу кори мухталиф қарордоранд, бо тамоми паҳлӯҳу муракқабиҳои худ инъикос ёфтааст.

Як ҳусусияти ҷолӣ ҳаваштҳои муаллиф дар он аст, ки нақлу воқеаҳои мукаррарӣ, ки ҳамарӯза дар ҳаёт рӯҳ медиҳанд, дар ҳикояҳои ўз дар либоси бадеи таҷассум ёфта, бо ҷанбаи тарбияи аҳлоқӣ ва

хушдордидандаи худ ибратбахш мебошанд. Нахустҳои маҷмӯа, ки «Дили модар» ном дорад, саршори андешаҳои воло ва воқеӣ омӯзандаро аст. Қаҳрамони ҳикояи Саша бадҳису майзада буда, ба истеъмоли маводу мӯҳаддир машгул аст. Оқибати ин афъоли ноҳуши ўн мешавад, ки модарашро зарбу лат мекунад ва пиразан аз як даст маҳрум мешавад.

Саша ба ҷазои аъмоли бадаш мерасад ва раҷонаи зиндан мегардад. Манзараҳои ҷолӣ зиндагӣ, драматизму Шиддати воқеаҳо, барҳӯрди қаҳрамони дар лаҳзашои гуногун, оғаридани симои афроди мусбату манғифӣ дар ҳикояҳои «Дотсент», «Дари хона», «По-

баланд ҳикоя, қиссаю драма ва мазҳаҳои адаби мавсӯф дар хунару маҳорати образоғарӣ, соҳтани муколамаҳо, тасвири симо (портрет)-и қаҳрамонҳо, хислату ҳӯ, нақлу бозгӯйи мунаzzами воқеаҳо, мантиқи қавии ташаккули образҳо дасти боло дорад. Дар забону баён аз муглақабаёну тақаллуғот ва дар тасвири воқеаҳо аз соҳтани манзараҳои сунъӣ иҷтино меварзад.

Дар китоби «Ёди модар» ҳамчунин, тарҷумаҳои Имомназари Ҳолназар ҷой дода шудаанд. Мавсӯф бо хунару лаёқати ҳикоя, қиссаю драма ва мазҳаҳои адаби машҳури Миср Тавғик-ал-Ҳаким-«Ношинос», «Вазъияти ногувор», «Шайх-ал-Билбейси», «Вазир Ҷаъфар», «Нӯшбод», «Сурӯди марғ» ва гайраро тарҷума ва пешниҳоди хондана намудааст.

Тамонии онро мекунем, ки Имомназари Ҳолназар бо омӯзишу мутолиаи фаровон аз осори адабони ҷаҳон ва меҳнати бардавом, куллаҳои баландтари эҷодро фатҳ карда, бо қиссаю ҳикояҳои пурмуҳтавою андарзбори хеш адабиёти тоҷикро пурбортар месозад.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

Дар саҳни ҳавлии Коллечи ҷумҳуриявии санъати шаҳри Қўлоб нимпайкараи Кароматулло Қурбонов гузошта шуд.

ШЕВАХОИ ТАЪЛИМ

Дар замони мусир омӯзиши забонҳои хориҷӣ, хусусан, англисӣ аҳамияти бузургеро касб кардаасту баҳри омӯзишу азхуд намудани фарҳангу санъат ва илму адабиёти кишварҳои олам накши мухим мебозад.

Ба масъалаи омӯзишу Ҳамику ҳамачонибаи забонҳои хориҷӣ Пешвои миллат, Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомалий Раҳмон таваҷҷуҳи маҳсус зоҳир намуда, таълими ин забонҳоро дар муассисаҳои таълимӣ бо роҳу шеваҳои муассири методӣ аз устодону ба таври ҷиддӣ тақозо карданд. Аз ҷониби Ҳукумати кишвар бо ин максад барномаи вижга қабул карда шудааст. Вокеан, имрӯзҳо дар муассисаҳои таълимӣ сафи мутахassisони варзида омӯзгорони соҳибмâъумот зиёд гардида, таълими фанни забони англисӣ дар сатҳи зарурӣ ва созгор ба талаботи мусоир ба роҳ монда шудааст. Машгулиятҳо аз забони англисӣ бояд бо истифода аз васоити аёни ва технологияи му-за сину соли хонандагон син мувофиқ аст ва ба мавзӯи дарсӣ иртиботи зич дорад, пешниҳод намояд. Яке аз роҳҳои зуд аз худ кардани забони англисӣ ташкили муколамаҳо (диалогҳо) дар байни хонандагон ба шумор меравад. Дар машгулиятҳои забони англисӣ баҳри такомулу ташаккули нутқи ҳаттии шогирдон аз онҳо намудҳои гуногуни иншо ва эссе гирифта мешавад. Ҳусусан, иншо аз рӯйи расм, аз рӯйи манзара ва иншои озод дар мавзӯъҳои гуногун, аз ҷумла, «Тоҷикистони озоди ман» «Истиқлол - неъмати бебаҳост», «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» «Чӣ тавр ман аълоҳон шудам?», «Забон донӣ-чаҳон донӣ» ва ғайра судманду муассир буда, ҷиҳати озодона бо ин забон сухбат кардани хонандагон мусоидат меку-

► ЗАБОН ДОНІЙ – ЧАХОН ДОНІЙ

Биёмузу бишнав...

Дар шароити руш-
босуботи
хамкориҳои байналмилалӣ
ва ҳамгириони Чумхурии
Тоҷикистон ба ҷомеаи
ҷаҳонӣ талабот ба мутахас-
сисоне, ки забонҳои русӣ ва
англисиро хуб медонанд ва
қобиланд, ки аз ин забонҳо
дар шароити муоширати
харрӯза ва қасбӣ самаранок
истифода баранд, меафзо-
яд. Бинобар ин, андеша-
дани ҷораҳои самарарабаҳш
барои такмили рушди мин-
баъдаи шаклу усулҳои таъ-
лим ва омӯзиши забонҳои
русӣ ва англиси ҳамчун вос-
ситаи муҳими муоширати
байни миллатҳо зарурӣ аст.

ин забон гуфтугӯ мекунанд
ва онро мефаҳманд. Забо-
ни англисӣ яке аз забонҳои
бузургтарини ҷаҳон ба шу-
мор рафта, шумораи ода-
моне, ки дар ҷаҳон бо он
гуфтугӯ менамоянд, зиёда
1,5 млрд. мебошанд. За-
бони англисӣ дар 58 дав-
лати дунён мақоми давлатӣ
дошта, ба яке аз шоҳаҳои
забонҳои олмонӣ шомил
буда, дар маҷмӯъ, ба оилаи
забонҳои хиндуаврупӣ до-
хил мешавад.

Пешвои миллат, мух-
тарам Эмомали Рахмон
масъалаи такмили таълим
ва омӯзиши забонҳои ру-
сиву англисиро низ маҳ-

байнин милягатхо зарур аст.

Дар давоми солхой 2004-2014 қарори Хукумати Чүмхүрии Точикистон “Дар бораи тасдики Барномаи давлатии такмил ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар муассисаҳои таълимии Чүмхүрии Точикистон барои солхой 2004-2014” бомуваффақият татбиқ гардид. Вазъи имрӯзаи фаъолияти забони давлатӣ ва бисёрзабонӣ дар чумхурӣ аз натиҷаҳои муносибатҳои сиёсӣ нисбат ба забони ин дав-

сиву англисиро низ маҳсус қайд намуда, захмати устодону омӯзгоронро баланд арзёбӣ намуда, дар айни ҳол онҳоро бо назар дошти пешрафти чомеа, тараққиёти илму техника ва технология мувассазӣ на-муданд, ки барои баланд бардоштани сатҳи касбияти худ мунтазам кӯшиш кунанд. «Агар омӯзгор сатҳи баланди касбият надошта бошад, мо ҳеч гоҳ ва бо ягон восита сифати таълими тарбияро бехтар карда наметавонем».

ра муайян мегардад. Илми забоншиносй қонуниятхой вобастагии сатхи бисёрзабониро аз дарачаи донистани забони модарӣ ба таври назаррас муқаррар намудааст. Хуб донистани забонҳои русӣ ва англисӣ бе амиқ донистани забони модарӣ имкон надорад.

Аз ин рӯ, маҳз илму дониши замонавӣ, риояи меъёрҳои одоби миллӣ ва арзишҳои во-лои умумибашарӣ, ба таври комил аз худ кардани забонҳои русию англisisӣ, омили асосии ноил шуда-ни ҳар як шахс ба пирӯзию комёбихо ва дастовардҳои арзанда мебошад.

Забони англий яке аз забонхой дар тамоми ҷаҳон хеле пахшуда мебошад. Дар Амрико, Аврупо, Австралиё, Африкою Осиё бо-

осир шавқовару рангин баргузар карда шаванд. Ба омӯзгори забони англисӣ зарур аст, ки та-вассути видеофильмҳо ҳар гуна эпизодҳои ҷолибу ҷаззобро, ки ба синну соли хонандагони синфи мувоғиқ аст ва ба мавзӯи дарсӣ иртиботи зич дорад, пешниҳод намояд. Яке аз роҳҳои зуд аз ҳудкардани забони англисӣ ташкили муколамаҳо (диалогҳо) дар байнин хонандагон ба шумор меравад. Дар машгулиятҳои забони англисӣ баҳри такоммул ташаккули нутқи ҳаттии шогирдон аз онҳо намудҳои гуногуни иншо ва эссе гирифта мешавад. Ҳусусан, иншо аз рӯйи расм, аз рӯйи манзара ва иншои озод дар мавзӯъҳои гуногун, аз чумла, «Тоҷикистони озоди ман» «Истиқлол - неъмати бебаҳост», «Фурӯғи субҳидоной қитоб аст» «Чӣ тавр ман аълоҳон шудам?», «Забон донӣ-ҷаҳон донӣ» ва файра судманду муассир буда, ҷиҳати озодона бо ин забон сухбат кардани хонандагон мусоидат мекунад.

зикршуда он аст, ки омӯзгор бояд худ бо забони англисӣ бо хонандагон муошират намуда, кӯшиши кунад, ки шогирдон низ ҳамвора бо ҳамин забон ба саволҳо посух гӯянд. Яке аз дигар роҳҳо аз худ карданӣ забони англисӣ, ташкили саёҳатҳои фаннӣ ба театру осорхонаҳо ва китобхонаҳо, аз чумла, Китобхонаи миллий мебошад. Дар таълими забон англисӣ диккат додан ба қоидаҳои сарфу наҳв махсуб мейбад. Барои ин машқҳои талафғузӣ овозҳоро гузарондан ба муаллим зарур аст.

Умуман, машгулиятҳои забони англисӣ бо истифодায муносибати босалоҳият ба таълим бояд ба он мусоидат кунанд, ки хонандагон ин забонро ҳаматарафа аз худ карда, баҳри минбаъд дар макотиби олии ҳориҷ аз кишвар таҳсил кардан низ имкон пайдо намоянд.

*Мавлуда ИЗАТУЛЛОЕВА,
омӯзгори коллеци тиббии
чумхурияйӣ*

Дар чомеаи мо вобаста
Дба Истиқлоли давлатии
чумхурӣ ва рушди пайвастаи му-
носибату робитаҳои байналхалқӣ
аҳамияти моҳияти забономӯзио
забондонӣ мунтазам меафзояд.
Ҳар чӣ бештар эҳсос мешавад,
ки забон калиди муваффакияти
иритиботи ҳалқу миллатҳост ва
он имкон фароҳам меоварад, ки
хоричиро тадрис медиҳанд. Яке аз
забонҳои машҳур ва хеле паҳншуда
дар замони мо дар арсаи ҷаҳон за-
бони англисӣ маҳсуб мешавад. Даҳ
аксар давлатҳои олам ин забон чун
забони муоширати байналмилалӣ
қабул шудааст ва тъёдоди донанда-
дагону омӯзандагонаш мунтазам
меафзояд. Забони англисӣ, воқеаи
ҳам, тавонову ғановатманд ва до-

муносибатҳои иҷтимоиу иқтисодӣ ва сиёсӣ дар байни тамомии мамлакатҳо вусъат ёбанду самаровар бошанд. Забондонӣ имконоти ҳар як шаҳсрӯ низ меафзояд, барои зиндагии шоиста, кори мувофиқ ва мавқеи фаъолу обрӯю эҳтиром доштани ўшароит фароҳам меовараад. Бо дарназардошти ин ҳама омилҳо дар ҷумхурӣ мо барои забономӯйӣ дар тамоми мактабҳо шароити мувофиқ ба вучуд оварда шудааст. Омӯзгорони забонҳои хориҷӣ пайваста такмили ихтисаас мекунанд ва аксарон бо воситаҳои техникии таълим таъминанд. Ҳукумати кишвар ва Вазорати маориф ва илм барои таълими босамараи забонҳои хориҷӣ дар мактабҳои кишвар барномаву дастурҳои маҳсус таҳия ва тавсия намудаанд. Садҳо маркази омӯзиши, муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ, дабистонҳои хусусӣ ба насли наврас дар доираи асно-ди муайян иловатан забонҳои

рои хазинаи луғавии фарогир ме-
бошад. Он яке аз забонҳои расмии
Созмони Милали Муттаҳид буда-
чун забони илму фарҳанг, техни-
каи рушдёфта низ шинохта шуда-
аст. Омӯзгори забони англisisро
мебояд, ки мунтазам ба такмили
ихтиносу худомӯзӣ машғул шавад.
то ҳамқадами замон ва дар та-
дриси ин забон муваффақ бошад.
Бояд гуфт, ки забони англisisй бо
фанҳои дигар робитаи файзбахши
ҳамешағӣ дорад ва дар омӯзиши
он ин нуктаро ҳатман бояд ба на-
зар гирифт. Чун забонҳои дигар
забони англisisй, пеш аз ҳама, бо
адабиёт пайванди қавӣ пайдо
кардааст. Барои рушди адабиёт,
ғанигардии таркиби луғавии он
забон нақши барҷаста мебозад
ва дар навбати ҳуд, барои тадри-
си қонуниятҳои забони англisisй
адабиёти он далелҳои собитгар
пешниҳод мекунад. Забон унсури
асосии адабиёт аст ва адабиёт ба
рои равнаки ҳамаҷонибаи забон

хизмат мекунад. Забон ва адабиёт бе робитаи ҳамдигарӣ мавҷуд будаву тақомӯл ёфта наметавонанд.

Робитай забонианглисий бо таърих низ вусъатманд мебошад. Тавассути таърих мархилаҳои тараққии забон, ходисаву воқеаҳои таъсиргузор ва вазъи забон дониставу омӯхта мешаванд. Таърихи баромади калимаҳо, таърихи иншои китобҳои марбут ба забоншиносӣ, таърихи зиндагии забоншиносҳои варзида ва монанди инҳо низ аз далелҳои боризи робитай забон бо таърих ба шумор мераванд.

Бо фанни мантиқ низ забонианглیсӣ робитай хамешаӣ ва пурсамар дорад. Ин фан ба усту-вории тарзу мантиқи баён, ба ри-ояни комили фасоҳату балогати забон мусоидат меқунад. Риояни мантиқ забонро шевою фахмо ва дилчашп менамояд, ҳусни каломро меафзояд. Дар ин бора дар забонианглісӣ рисолаву мақолаҳои зиёде иншо шудаанд.

Хамчунин, забони английсій болғандауар. Хамчунин, забони английсій болғандауар психология, физиология, фалсафа, информатика, математика робитаи устувор дорад ва ин робитаҳо тавонбахши забонанду зимни таълими забони английсій аз чониби омӯзгор хатман бояд дар назар дошта шаванд. Ин боиси бештар пурсамар будани таълиму омӯзиши забони мазкүр метаралад.

Чамангул УСМОНОВА, омӯзгори забони англисӣ

ХУЛШИНОСЙ

Экстремизм ва терроризм - хатар ба аҳли башар

Кормандони Китобхонаи оммавии вилояти Хатлон ба номи Садриддин Айнӣ дар шаҳри Кӯлоб дар ҳамкорӣ бо афсарони коллекчи милитсияи ВҚД ҶТ дар шаҳри Кӯлоб дар мавзӯи «Сабаб ва омилҳои ҷалби ҷавонон ба гурӯҳи ифротгаро» конфронтасия баргузор намуданд. Дириектори муассисса Обидзода Саймуҳаммад Рустам дар оғоз қайд намуд, ки ифротгароиву хурофтпарастӣ солҳои охир дар ҷомеа, маҳсусан, дар байни насли ҷавон ба як бемории сирояткунанде табдил ёфтааст ва бояд дар табобати он тамоми равшанфикрони ҷомеа кӯшиш ба ҳарҷ диханд. Месазад, ки имрӯз мо ҷавононро дар

рўхияни худшиносӣ, худогоҳӣ ва ҳувияти миллӣ тарбия намуда, ба кору амалҳои нек ҷалб намоем. Дар конфронс намояндаи ҲҲДТ дар шаҳри Кӯлоб Диљоза Шоева, имомхатиби масҷиди ҷомеи Ҷамоати деҳоти Даҳана Рӯзихон Ғуломов бо суханҳои пандомези худ таъқид намуданд, ки ҷавонон аз имконияту шароити фароҳами имрӯза истифода бурда, дониш омӯзанд ва саҳмашонро дар ҷомеаи навини тоҷик гузоранд.

*Саодат АБДУЛХАКИМЗОДА,
корманди Китобхонаи оммавии вилояти Хатлон ба
номи Садриддин Айнӣ дар шаҳри Қӯлоб*

► ЗАҲМАТҖАРИН

Он, ки аз кори ҳалоли худ саре дорад баланд

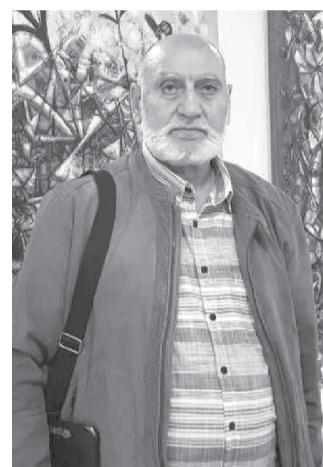
Дар нимаи дуюми асири бист ва аввалҳои асири бисту якум мактаби рассомии тоҷик рушд карда, мавқеи маҳсус пайдо намуд. Имрӯз номҳои рассомони тоҷик Суҳроб Курбонов, Зухур Ҳабибуллоев, Сабзаалий Шарифов, Валимад Одинаев, Сайфиддин Шералиев, Муруват Бекназаров, Юсуф Сангов, Аҳмад Юсупов, Раҳим Сафаров, Мехри Носирова, Фарруҳ Ҳоҷаев ва Акмал Миршакаров дар ҷумҳурии ҷобикиҳи Шӯравӣ ва берун аз он маълуму машҳуранд. Мусаввир мониқалам, наққоши чирадаст, омӯзгори серталаб, Арбоби ҳунари Тоҷикистон Анваршо Сайфуддинов низ дар ин радиф аст.

Анваршо Сайфиддинов узви Итифоқии рассомони ҷобикиҳи Шӯравӣ (аз соли 1984) ва Тоҷикистон буда, аз соли 1979 дар намоишҳои ҷумҳурияни байналмилалӣ ғафолона иштирок меварад. Рассоми шинохта дар иҷрои сабкҳои наққоши, қундал, мозаика маҳорати хос дошта, бисёре аз биноҳои маъмурӣ Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо санъати баланд оро додааст. Ороши монументалӣ-намо аз гаҷ дар тараҳонаи “Восточная кухня” дар шаҳри Владимири Федератсияи Россия (1979-1980), наққоши “Олами зериобӣ” дар қӯдакистони ноҳияи Ёвон (1989), наққоши “Алломаҳои Шарқ” дар Доңишгоҳи миллии Тоҷикистон (1982) намуна аз корҳоенанд, ки А. Сайфиддинов анҷом додааст.

Дар асарҳои номбурда унсурҳои миллӣ бештар истифода гардидаанд. Дар асарҳои устод нақши ҳунарҳои мардумӣ, ба мисли куроқдӯйӣ, гулдӯйӣ, асбобсозӣ ва гилкориро мебинем. Дар оғаридаҳои “Секунҷаи гулобӣ”, “Тирамоҳи тиллой”, “Эҳҳо” қӯҳаҳо дар шаклҳои гуногуни геометри қадам дода шудаанд, ки бинандаро ба андеша мебаранд. Истифодаи рангҳои гуногун, ҳамоҳангӣ ва ҷаҳони объективии рангҳо дар ин асарҳо хеле ҷолибанд. Таҷассуми гулдӯзиҳои миллӣ дар эҷодиёти рассом Анваршо Сайфуддинов мавқеи алоҳидар дар. Рассом тавонистааст, ки дар мусаввароҳои худ намунаҳои гулдӯзиҳои манотики мухталифи қишишаронро мавриди истифодаҳои қарор дихад. Дар натюроморти “Чойники сафед”, ки дар он нақшу нигори чакан бо тобишу ҷилои рангҳои гуногун ба қадам дода шудааст, ин ҳусусиятҳо ба ҷашн мераанд. Дар мусаввараи “Себҳои сафед” нақшҳои куроқӣ, ки яке аз ҳунарҳои маъмули мардуми тоҷик мебошад, мушоҳид мешавад. Ҳамчунин, рассом ҷарҳӯбӯи қадимаи дӯғкаширо, ки ҳосси мардуми қӯҳистони тоҷик аст, дар яке аз асарҳояш бо маҳорати баланд тасвир кардааст. Ин шаҳодати он аст, ки муаллиф ба таъриҳи фарҳанги миллии худ меҳру муҳabbati беандоза дар. Ҳар як ҳунарманди асли, рассоми мониқалам сирри қасбие дар, ки он дар ҷузъиёти резакориҳояш, дар наవҳоҳои мухталифи оғаридаҳои ҳунарияни гаштасуми худро мейбанд. Асарҳои “Чойники сафед”, “Воҳӯрӣ”, “Корвон”, “Секунҷаи гулобӣ”, “Себҳои сафед”, “Нисфирӯзӣ”, “Тирамоҳи тиллой”, “Занги гаҳвора”, “Навои помирӣ”, “Луҳтакҳои Шарқ” ва “Ёди бачагӣ” аз ҷиҳати тасвир ва банду баст бисёр ачибанд. Анваршо Сайфуддинов ҷунун мегӯяд:

**Он, ки аз кори ҳалоли худ саре дорад баланд,
Дар ду дунё бар сари сабзаш намоёяд газанд.**

**Ҳабиба СОЛИЕВА,
омӯзгори қалони коллеҷи ҷумҳурияни рассомии ба номи М. Олимов**

- Омилҳои мавҷуданд, ки ба инсон таъсир мерасонанд, зеҳро мусахҳар месозанд, ба торҳои эҳсос ноҳун мезананд ва он гоҳ дигар ҷизои дар атроф намебинӣ, ба ҷуз он ҳолате, ки саропо туро асири худ кардааст. Ҳонги рӯҳи худро хеле гуворо мешунавӣ, ки оромияти барҳам мезанад ва он гоҳ тамоми қафасҳои гирифториро дур меафкани ва

меравӣ ба олами зебои рӯъӣ ҳештанд. Ҳуш ба ҳоли оне, ки ин лаҳзаро дарёбад ва ба баёни ҳолати рӯҳонӣ ва қайхонии худ пардозад...

Солҳои 90-уми асири XX рассом як силсила композитсияҳои беашёро оғарид, ки онҳо навоварӣ дар санъати мусоири тоҷик эътироф гардидаанд. Яқин аст, ки ғафолияти пурсамар доштани мутахассисони соҳибқасбу соҳибҳунар дар ҳар қишиваре боиси пешрафти фарҳангу санъат гашта, барои ташаккул ёфтани он баҳшҳо заминai мусоид фароҳам меваранд.

Анваршо Сайфуддинов аз соли 1977 дар омӯзишгоҳи рассомӣ-республикавӣ (ҳоло коллеҷи ҷумҳурияни рассомии ба номи М. Олимов) ҳамчун омӯзгор ғафолияти назаррас дошта, дар муддати 44 соли корӣ шогирдони зиёдеро тарбия намудааст. Онҳо қасби устоди худро идома дода, дар арсаҳои гуногуни ҳунар муввафқ ғаштаанд.

Намоиши оғаридаҳои А. Сайфуддинов соли 2001 дар Осорхонаи Камолиддини Бехзод, соли 2016 ба муносабати 25-солагии Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон дар меҳмонхонаи “Сирена”-и шаҳри Душанбе ва 27-уми апрели соли 2021 дар Осорхонаи миллии баҳшида ба 30-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо номи “Чил қалид” бо шукӯҳи шаҳомати ҳосса баргузор гардидаанд. Асарҳои рассом дар Осорхонаи миллии Тоҷикистон ва осорхонаву коллекцияҳои шаҳсии Осиёи Марказӣ, Федератсияи Россия ва Аврупо ниғаҳдорӣ карда мешавад. Анваршо Сайфуддинов ҳоло дар айни камолоти эҷодист ва умединорем, ки боз ҳам барои пешрафти ва гулгулшӯкуфи санъати рассомии тоҷик ҳизматҳои босазое ҳоҳад кард:

**Он, ки аз кори ҳалоли худ саре дорад баланд,
Дар ду дунё бар сари сабзаш намоёяд газанд.**

► МЕҲРНОМА

Рӯзномани гори муввафқӣ ва адаби соҳибистеъод, устод Эҳсон Субҳон соли равон 75-умин солгарди умри пурбаракату файзбори ҳешро истиқбол гирифтанд. Рӯзгорони устод ҳеле рангину пурҳаводис буда, бо ҳидмати содиконаву ошиқона ба ҳалқу миллати азиз ба матбуоту адабиёт иртиботманд аст. Устод солҳои тӯлонӣ (аз солҳои 70-ум то солҳои 90-уми садаи бист) дар хафтномони

китобҳои дарсӣ, вижагиҳои одоби мӯшират, мавқеи адабиёт дар ҷомеа... мақолаҳои судманду дилписанд ба нашр расонданд. Ҳаҳусан, нигоштаҳои ғамхоронаи мӯшикофонаи устод перомуни покизагии забони тоҷикӣ ва арҷузорӣ ба ин забони тавонманд аз тарафи доираи васеи ҳонандагон самимона пазируфта шудаанд. Як ҷанбаи пурబори ғафолияти устод Эҳсон Субҳонро ҷадидӣ бадӣ ташкил медиҳад. Устод ҳамчун ӯстоди арҷуманд солҳо боз дар нафака бошанд ҳам, қалам аз даст нағузошта-

устоди арҷуманд солҳо боз дар нафака бошанд ҳам, қалам аз даст нағузошта-

Устод Эҳсон Субҳон 75-сола шуданд

«Омӯзгор» ба сифати корманди масъуль ва муҳаррири шӯъба кор карда, дар такмили мазмуну муҳтавои ин нашрияни нуғузманди қишивар саҳми босазо гузоштанд.

Дар баробари таҳрири ҳунарияни борикбинонаи нигоштаҳои гуногуни муаллифон устод худро пайваста оид ба умдатарин мақоми рӯз, вазъи мактабу маориф, навғонҳои илму фарҳанг, риояи қавоиди забон ва хусни баён, сифати

анд ва аз ҷумла, бо нашрияни азизи худ – «Омӯзгор» риштаи иртибот наканданд ва ҳар гоҳ мақолаеву ҳикояе ба нишони мо ирсол менамоянд. Устоди муҳтарам ва инсони начиб Эҳсон Субҳонро ба итиҳори 75-солагишион табрику таҳният мегӯем ва барояшон идомаи рӯзгори пурбаракат, саломатии устувору азму ироди ӯстоди арҷуманд солҳо дарорд.

Мо ифтиҳормандем, ки

► ҲИҚОЯ

Иншои ҳонагӣ

Мавзӯи иншиои навбатии муаллим Сабурӣ «Оилаи мө» буд. Ин мавзӯъ дар барномаи таълим ҷандин сол боз идома дошт. Муаллим наметавонист аз иҷрои супории сар ҷобад. Вале аз ин мавзӯъу навиштаҳои шогирдон дилгир шуда буд. Зеро мудом иншои ҳама ҷашк мазмун дошт. Ҳеч касиҷи астро-ри оилаи худро рӯшод наменавишт. Ҳама ҳақиқатро пинҳон дошта ба таърифи тавсифи аҳли оилаи худ, ҳусусан, падару модар мепардоҳанд. Фарқи асосни мазмуни иншиои онҳо дар нуғуси оила ва ҷойи кори падару модар буду.

Аз ин рӯ, ин дафъа муаллим ҷойи мавзӯъҳои озоди синфию ҳонагиро иваз кард. Ва мавзӯъ «Оилаи мө»-ро барои навиштан ба ҳона супурд. Аз ин кор ғаразаш ду ҷиз буд. Аввалин, шогирдон ҳақиқатро нависанд ва ҳақиқатнигориро омӯзанд. Сонин, ҳуди ӯ, ки нав ба ин синҷро ҳоҳар шуда буд, дар ҳусуси вазъи оилаиви ҳар қадом шогирд маълумоти дакиҷу коғӣ пайдо кардан меҳост. Вай ҳатто максадашро аз шогирдон пинҳон дошт. Ва таъқид кард, ки ҳақиқатро нависанд, аз ибрози воқеяти ва андешаҳои шаҳсӣ ҳистоҳо нақунанд. Қавл дод, ки ҳама сир танҳо байни ӯу шогирд мемонад. Агар биҳоҳанд, ки иншиои шаҳсӣ дигаре наҳонад, онро дар дафтари расмии кори ҳаттӣ нею дар вақаҳи алоҳидар нависанд. Пас аз ҳонда баҳо гузоштанд онро баргардонда ба дасташон месупорад...

Инак, ӯ иншиои ҳонагии шогирдонро месанҷад. Вокеан, ин дафъа шогирдон матлабро хеле воқеяи ва ҳақиқатнигаронаи навиштаанд. Ҳаҳусан, иншиои дуҳтараке бо номи Мино бос ошқоро ва муасир ҷадид шудааст. Ӯ нигошта буд:

...Намедонам оилаамонро қалон гӯям ё хурд. Аниқтараш замоне қалон буд ва холо хурд аст. Балки ҷанди фарозу нишеб, ҷанди зиёдио камиро дид. Ҳоло дар оила мосе нағардӣ – модарам, ман ва ҳоҳараки мачрӯҳам, ки роҳ рафта наметавонад ва аз афташ, ҳеч гоҳ роҳрав наҳоҳад шуд.

Замоне оилаи мосе яке аз оилаҳои ҳунарҳои шаҳсӣ дигаре наҳонад. Он давронро ба ёд меордаму дилам гум мезанад. Дар байни аҳли ҳонадон ҳамеша ҳандаю ӯҳӣ ва ҳунарҳои ҳуқмфармо буд. Модарам дар ҳона, мудом бо моярдандон. Падарам дар завод кор мекард. Гарчи бегоҳҳо ҳамеша дар ҳона мешуд, мо ўро бо пазмойи интизор мешудем, бароба-

ри дидан бо шӯру шавқ ба сӯяш медавидему ба доманаши мечаспидем ва худро ба гарданаш меовехтем. Ӯ низ, гарчи мондаву ҳаста меомад, бо шодӣ ҳар қадомамонро ба оғӯш мегирифт, мебӯсид, сару рӯямонро сила мекард, баъд якero сари даст мебардошт, дигареро ба гардан мешинанд, сеюмиро аз дасташ мегирифт ва дигареро пеш андоҳта, сӯйи ҳона роҳӣ мешуд.

Чун ба сари ҳонагӣ таом менишастем, волидай мисли очагунчишкон бо меҳру навозиш лукмаро ба даҳонамон мегузаштанд ва ҳама нозунузамонро мебардоштанд. Сари яксамон дард кунад, дар гирдамон парвона мешуданд, хобу ҳӯрро фаромӯш месоҳтанд. Ҳамчунин, байни ҳам чунон меҳрубон буданд, ки ҳаваси мардум меомад. Муносабаташон бо ҳамдигар ошику маъшукро мемонданд. Гоҳи мӯшират бо яқдигар аз забонашон шаҳду шакар мөрехт. Оре, он лаҳзаро дар дунё аз мо хушбахттар касе нағуд.

Вале ба шодиву шодмонии мо ҷашм расид. Сафинаи баҳтамон ба боди муҳолиф дучор омаду шикаст. Баҳти нагун моро пароқандаро кард ва барҳоро нобуд соҳт. Қиссаи ин ҳама дилхарош ва ҷигарсӯз аст.

Бемории гул (оспа) омаду акою апаамонро аз мо рабуд ва заҳми носуре бар ҷигари аҳли байт бокӣ гузошт. Баъдтар боз як ҳоҳараки дастёрамон ҳоҳи гӯсолабонӣ ногаҳон ба дарё афтода гарӣ шуд. Падару модарам аз ғам ҷунон афсурдаву фигор гаштанд, ки зоҳирон ҳӯсаҳои ҷунонро мемонданд. Аксарон ҳапу ҳомӯш ва саргаронгу андешаманд буданд. Мо аз меҳру навозишҳои пешинai онҳо маҳрум монда будем, зеро ба ин маҷал надоштанд.

Барои мосе ду ҳоҳар яғона воситаи ҳунарҳои ҳоҳараки дусолаамон буд, ки ҳамроҳаш бозӣ мекардем ва аз сӯханони ширини қӯдаконааш завқ мебурдем меболидем. Вале аз қазо рӯзе ӯ ҳам аз пуштораи ман афтоду сутунмуҳраш шикаст ва мачрӯҳи барҷомонда шуд. Ин оҳирин зарбаи муҳлике буд, ки қисмат ба сари мосе зад. Ва дигар ҳеч яке аз мо ба худ наомаду комати ҳамашро рост карда натавонист.

Ҳамдаву ӯҳӣ ва меҳрубонҳои пешинai аз мо қаҳр карда рафтанд. Акнун ҳамеша ҳонаи мотамқадаро мемонд. Бе зарурат касе ба ҳарф намезад. Ҳама табассуму ҳандаро фаромӯш карда буданд.

Дар шаҳри Душанбе рушди бозори сугурта ва дурнамои он баррасӣ гардид.

►ХИКМАТИ ЗИНДАГӢ

Амаки Зайдулло, зодаи дехаи Карсанг, бо ахли хонаводаш зиндагии хушбахтона дошт. Вай ронанда шуда кор мекард. Он рӯҳо ба соҳтмони Неругоҳи барқи обии Норак оғоз намуда буданд. Аз таомоми гӯшаю канори чумхурӣ коргарон ва ронандагонро ба кор даъват мекарданд. Амаки Зайдулло ҳам ба неругоҳ ба кор даъват гардида. Ба амак аз кӯчаи «Бародарон» ҳона доданд. Ӯ бо меҳнати ҳалол дар байнин хамсояҳо хурмату эҳтиром дошт. Солҳо пайи ҳам сипарӣ мешуданд. Фарзандони амаки Зайдулло гоҳҳо ба аёдаташ меомаданд ва бâъзе вакт амаки Зайдулло ҳуд ба дидани набераҳояш мерафт. Ҷӣ хамсояҳои хубе дошт вай. Рӯзе агар ўро намедианд, бегоҳ ба ҳонааш омада, сухбати гарме оғоз мекарданд. Бâъди се сол маросими тантанавии ба кор даромадани агрегати якуми Неругоҳи Норакро ҷашн мегирифтанд. Дар ин рӯҳо хурсандии амаки Зайдуллоро, ки ба нафака баромада, бо завҷаи меҳруbonaаш - ҳолаи Зарапшон давлати пирӣ меронд, ҳадду канор набуд. Амаки Зайдулло рӯзе бемор шуду аз олам ҷашн пӯшид. Фарзандон ва хамсояҳо ўро ба ҳок супориданд. Писарон бâъди ба ҷо овардани маросими оши худони падар ба дар қулф зада, модарро бо ҳуд гирифта, ба зодгоҳашон баргаштанд. Ҳолаи Зарапшон бо писари хурдӣ зиндагӣ мекард. Боре, саҳаргоҳон, аз ҳоб барҳоста, оҳистаҳиста аз дар баромад. Касеро дар рӯйи ҳављӣ надид. Се набераи хурдсолаш дар рӯйи кат нишаста бозӣ мекарданд. Дастарҳон кушода ва як пора нон дар рӯйи он меистод. Дар ҷойниҳо ҳунук буд. Модар дар лаби кат нишаста, хамсояҳояшро ба ёд овард. Субҳидам дуҳтарни хамсоя дар даст қосаи ширӣ гарм ва нони гарм дари ҳонаро мекушоду бо ҷеҳраи ҳандон салом дода, зуд дар газ ҷои мемонд. Чойро дам карда, ҳоларо ба ноништо кардан даъват мекард. Бâъд аз ноништо зарфҳоро шуставу ҳонаро рӯфта, бо ҳола ҳай-

Хамсояҳои некукор

ру хуш карда ба ҳонааш бармегашт. Модар он рӯзҳоро ба ёд оварда, охи бадард қашид. Вай ба ҳонаи писари дурум даромада келинро дид, ки дастони ҳамиролудаашро мешуст. Келин аз ҷои ҳеста ба модар салом дод ва ўро рӯйи кат шинонда, дастарҳон кушода, ба наздаш нону ҷои гузашт.

Келин аз душвории шароит шикоят кард. Ҳола гуфт, ки ба ҳаминаш ҳам шукур ва пораи нонро ба ҷои тар карда ба даҳон бурд... Бегоҳӣ писараш аз кор омад ва дари ҳонаро кушода ҳолу ахвол пурсыда, модарро рӯйи кат даъват кард. Модар ба қаду комати писараш бо меҳру муҳабbat назар карда гуфт, ки меҳоҳад дам гирад. Писар дари модарро пӯшида, ба рӯйи кат баромад. Ду писараку дуҳтараки нозанинаш дар барӣ ўнишаста, сухбати ширини кӯдакони ҳудро оғоз карданд. Завҷааш сухбати ширини фарзандонро бо падар дид, наздашон омада нишаст.

Модар, ки рӯ ба рӯйи тиреза менишаст, ин манзараро тамошо карда, давраи ҷавонияшу соҳиби фарзандон шуданаш ба ёдаш расид.

...Рӯзи дигар ҳолаи Зарапшон саҳарии барвакт аз ҳоб ҳеста, писарашро ба кор ғуселонид ва ба рӯймоле куртаҳояш ва як нонро ба-ст, ба роҳ баромад...

Ҳолаи Зарапшон вакте ба ӯҷӯҷаи ҷои гардида, бâъса ӯро шинохта, ба пешвазаш давиданд ва модар бâъса ӯро шинохта, ба оғӯши гирифта, ашки шодӣ мерехт. Ин дам дуҳтарон ва занони маҳалла аз ҳона баромада, ҳоларо гарму ҷӯшон пазирӣ карда, ба ҳонааш бурданд. Дар як лаҳза ҳоларо аз боло гузаронда, сухбатро оғоз карданд. Ҳола ба хамсояҳояш гуфт, ки бе шумо зиндагӣ карда натавонистам. Сухбати ширини хамсояҳо ҳоларо шоду мамнун гардонида буд. Яке шеър меҳонду дигаре дафтари хотираҳоро варак мезад, сеюмин мераксид.

Шодии ҳолаи Зарапшон ҳадду канор надошт. Ҳар рӯзи ҳола ҳамин тавр мегузашт. Аз байн солҳо гузаштанд. Бâъди зимистони қаҳратун баҳор омад. Мардум ба иди Наврӯз омодагӣ медианд. Дар кӯчаи «Бародарон» низ марду зан ба ин иди ҳуҷаста тайёрӣ медианд. Яке гандум мекӯфт, дигаре суманак мемонд, сеюмин ҳонаашро рӯбучин мекарду палосу гилемҳоро метаконид.

Дуҳтарон бошанд, ҳонаи ҳолаи Зарапшонро рӯфта, тоза карданд. Бегоҳӣ бâъди ӯҳроши шом модар лаби кат нишаста, ёди писарон кард. Онҳо вайда доданд, ки дар Наврӯз ба ҳабаргириш меоянд. Ҳола боз як бори дигар ҳонаро аз назар гузаронд ва ҷашмаш ба расми девор афтод, ки амаки Зайдулло ва ҳолаи Зарапшон бо се писараш дар он акс ёфта буданд. Расм каме қаҷ овехта шуда буд. Инро дид, модар хост расмро рост гузорад. Ба баландӣ баромада, даст ба сӯйи сурат дароз карда буд, ки сарозер ба замин афтод ва сараш ба кати оҳанин барҳӯрд. Бâъди ҷандӯз лаҳза хамсоязан дар зарфе себи сурҳо ҳост ҳоларо ҳабар гирад. Аммо ўро дар рӯйи замин афтада дид, ба доду фарёд даромад. Ҳама хамсояҳо ҷамъ шуда, ҳолаи Зарапшонро аз замин бардоштанд, аммо ҳола дигар ба ҳуҷа наомада, аз олам ҳабадӣ ҷашм пӯшид. Ахли ӯҷӯҷа дар ин бораи писаронаш ҳабар доданд. Ҷасадро ба мошин гузаштанд ва ҳама ахли ӯҷӯҷаи «Бародарон» ба дехаи Карсанг омада, дар шафати кабри шавҳари азизаш, амаки Зайдулло ҳоларо ба ҳок супурданд.

Ба рӯҳи ҳола дуои фотеха ҳонда, ба писаронаш сабри ҷамил ҳоста, ба Норак баргаштанд. Оре, беҳуда нағуфтаанд, ки «ҳамсояи наздик беҳ аз хеши дур».

Гулсунӣ ГУРЕЗОВА,
омӯзгори мактаби №22-и
шахри Ваҳдат

► НАЗМ

Пазод

Тӯдае сармасст ҷавлон мекунанд,
Нописанд ҳар он ҷӣ буд, он мекунанд.
Душмананд ё дӯст, маълумам нашууд,
Ҳайратам аз он ҷӣ онон мекунанд.
Ҳар гаҳе ҷое, ки сарҷамъ мешаванд,
Ҷамъи мёёнро паренон мекунанд.
Az қафо теги адовар мекашанд,
Рӯ ба рӯ сад лутфу эҳсон мекунанд.
Рӯбаҳанду дар ниқоби шери нар
Лофи мардӣ, лофи майдон мекунанд.
Az ҷаҳони маърифат сад қӯча дур,
Иддаои илму ирфон мекунанд.
Аз алифу беву таҳо бехабар
Даъвии тафсир Қуръон мекунанд.
Дар замин бо сад машакқат мераванд,
Бо забонҳо гасби қайҳон мекунанд.

Далер Рӯзибоев,
омӯзгори литсеейи қасбӣ-техникии
саноатӣ-кишоварзии ноҳияи Ашт

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Шаҳодатномаи гумшудаи Т-АТУ №0400461 дар бораи ҳатми синфи 9, ки онро соли 2011 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №9 ба номи Саидатор Раҳмонови ноҳияи Дарвоз ба Иронгули Саидраҳмон додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи №062603 дар бораи ҳатми синфи 9, ки онро соли 2001 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №36-и ноҳияи Шоҳмансури шаҳри Душанбе ба Саторова Сарвииз Ҳасановна додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи БТ 872019, ки онро соли 1981 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №179-и райони Ленин (ҳоло муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №21-и ноҳияи Варзоб) ба Сионова Барно Одинаевна додааст, эътибор надорад.

Дипломи гумшудаи МВ1 №046295, ки онро соли 1986 факултати математика – физикии Институти давлатии Кӯлоб ба Ашурӯв Нурулло Аҳмадовиҷ додааст, эътибор надорад.

Кормандони Пажӯшишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии АТТ ба ҳодими илми ПРМ АТТ, номзади илмҳои педагогӣ Иззатулло Давлатшоев бинобар даргузашти ДУХТАРАШ изҳори таслият менамоянд.

Гурӯҳи дӯстон аз шаҳри Душанбе ба сардори шӯъбай илм ва робитаҳои ҳориҷии Донишкадаи исломии Тоҷикистон ба номи Имоми Аъзам Иброҳим Ҳайруллоев бинобар даргузашти МОДАРАШ изҳори ҳамдардӣ ва таслият мекунанд.

► ЭЪЛОН

Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода
барои ишғоли вазифаҳои ҳолии зерин озмун эълон менамояд:

№	Номгӯи кафедраҳо	Мудири кафедра (доктори илм, номзади илм) бо маоши шартномавӣ (нафар)	Профессори кафедра (доктори илм) бо маоши шартномавӣ (нафар)	Дотсенти кафедра (доктори илм) бо маоши шартномавӣ (нафар)	Дотсенти кафедра (номзади илм) бо маоши шартномавӣ (нафар)	Муаллими қалон (номзади илм) бо маоши шартномавӣ (нафар)	Муаллими қалон
1.	Назария ва таърихи адабиёт				1	1	1
2.	Забони тоҷикӣ				2	1	
3.	Забони русӣ		1				1
4.	Забоншиносии умумӣ	1		1		1	3
5.	Назария ва таърихи адабиёти рус	1		1			
6.	Педагогика ва психология		1			1	2
7.	Забонҳои романӣ-германӣ	1					2
8.	Таъриҳи ва робитаҳои байнифарҳонгӣ				1	1	1
9.	Филологияи англисӣ		1		1		3
10.	Забоншиносии мукоисавӣ ва назарияи тарҷума				1		1
11.	Методикаи таълим				1		1
12.	Филологияи Шарқи Наздик			1	1		1
13.	Филологияи Осиёи Шарқӣ ва Ҷанубӣ			1	1		2
14.	Фалсафа ва сиёсатшиносӣ		1		1		3
15.	Информатика ва фанҳои табии-риёзӣ					1	2
16.	Тарбияи ҷисмонӣ ва мудофиаи шаҳрвандӣ						2

Хоҳишмандони ишғол кардани вазифаҳои зикргардида ба донишкада бояд ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намоянд:

ариза ба номи ректори донишкада, тарҷумаи ҳол, чор дона сурат (андозаи 3x4), варажӯи шаҳсии корманд, нусхай

диплом дар бораи таҳсилоти олӣ, унвон ва дараҷаи илмӣ, тавсифнома аз ҷои кори оҳирин, рӯйхати номгӯйи корҳои илмӣ, ки аз тарафи роҳбари муассисаи илмӣ ва ё таълими тасдиқ карда шудааст, нусхай дафтари мөхнатӣ, нусхай шиноснома.

Хуҷҷатҳои ишғол дар озмун то 30 рӯз пас аз рӯзи чори эълон қабул карда мешаванд.

Нишонӣ: Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода, шаҳри Душанбе, кӯчаи Муҳаммадиев, 17/6, тел.: 232-50-00, 232-50-05.

Сафобаҳии ҷаҳон омӯзгор аст.

ОМӯзгор

Муассис: Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

Почтаи электронӣ: omuzgor@inbox.ru

Сомонаи хафтнома: www.omuzgor-gazeta.tj

Сармуҳаррӣ: Ҳайати М.ИМОМОЗДА, А.РАҲМОНЗДА, Н.САИД, М.САЛОМИЁН, Г.ҒАНИЗДА, Д.КОДИРЗДА,
Ношлиҳ НУРАЛИЗДА | таҳрир: Н.СОБИРЗДА, Ф.РАҲИМӢ, А.МУРОДӢ (ҷонишни сармуҳаррӣ), Н.ОХУНЗДА (котиби масъул)

Сурӯғ: 734025, ш.Душанбе, ҳ. Айнӣ - 126, Телефонҳо: қабулгоҳ – 225-81-55, ҷонишни сармуҳаррӣ – 225-81-58, котибот – 225-81-57, мухосибот – 225-81-61

«Омӯзгор» таҳти раками 0018/рз, аз 13.07.2015 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номнавис шуда, таҳти раками 0110005977 дар Қумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифтга шудааст. Нашрия ба хотири ҷонишни сарму